

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.

Velja za vse leto..... \$6.00
Za pol leta..... \$3.00
Za New York celo leto... \$7.00
Za inozemstvo celo leto... \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 44. — ŠTEV. 44.

NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 23, 1922. — ČETRTEK, 23. FEBRUARJA, 1922.

VOLUME XXX. — LETNIK XXX.

NADALJNI RAZVOJI V TAYLORJEVI ZADEVI

POMOŽNI ŠERIF SE JE VRNIL K TEORiji, DA JE BILA LJUBOSUMNOST MOTIV UMORA. — OBLASTI ZASLEDUJEJO TUDI DRUGE MOŽNOSTI. — SEDAJ IŠČEJO NEKO ŽENSKO, KI JE BAJE ZAPLETENA V UMOR.

Los Angeles, Cal., 22. febr. — Televratno ustrajajoče pri svoji teoriji, da je neka ženska umorila Williama Desmond Taylorja, filmskega ravnatelja, je potšerif Biscailuz danes sklenil zopet zaslišati številne priče, ki so bile pozvane že prej. Ena teh prič je neki šofer, katerega je že dvakrat prej zaslišal okrajni pravdnik Woolwine. Smatra se za možno, da bo neka ženska, ki ima v službi tega šoferja, zaslišana zopet v zvezi z novo preiskavo Biscailuz.

Uradniki so tudi pričeli loviti nekega črta, po imenu Andersona, katerega hočejo zaslišati. Andersona je spravil v celo zadevo Henry Peavey, črni služabnik Taylorja Peavey pravi, da se je sestel z Andersonom, katerega je poznal že v St. Louisu, na cesti v bližini Taylorjevega doma nekako dva tedna pred umorom. Anderson je povedal Peavey-u, da je brez dela, nakar ga je slednji odvedel na dom Taylorja, kjer je telefoniral nekemu prijatelju Taylorja, ki je potreboval služabnika. Anderson je dobil dotično mesto, a en teden pred umorom Taylorja je zopet prišel na dom slednjega ter povedal Peavey-u, da je pustil svojo službo.

Anderson je ostal z menoj v hiši več ur, nakar je odšel. Oa onega časa naprej ga nisem več videl, — je rekel Peavey.

Od Peavey-a so izvedeli detektivi, da je poznal Anderson zelo dobro dom Taylorja, ker je bil večkrat tam na obisku.

Kako je pošiljal Taylor vsako noč brzojavke eni izmed dveh igralc, ki sta bili njegovi najboljši prijatelji, dočim se je mudila izven Los Angelesa, je povedal Peavey v novem ugotovitvi, ki se tiče življenja Taylorja malo pred njegovim umorom.

— Vi mi ne morete reči, da ni bil Mr. Taylor zaljubljen v to žensko, — je rekel Peavey. — Videl sem ga, kako je sedel, da čita in kako je zopet vstal, vzela njeno sliko ter jo gledal, dočim je kadil. Nekaj časa nazaj je bila

na iztoku in vsako noč ji je poslal brzojavko, katero sem jaz odnesel v brzojavni urad.

— Nekega večera sem jo videl, kako je smejala svoje slike z zidu v hiši Mr. Taylorja ter jih pričela rezati s škarfjami. Mr. Taylor je rekel:

— Kaj misliš s tem?
Ona je odvrnila:
— Mislim, da lahko zrežem svoje slike, če jih hočem.
— Ob neki drugi priliki sem videl oba, kako sta se objemala in poljubovala.

PREPREDENJE USTAJE NA POTUGALSKEM.

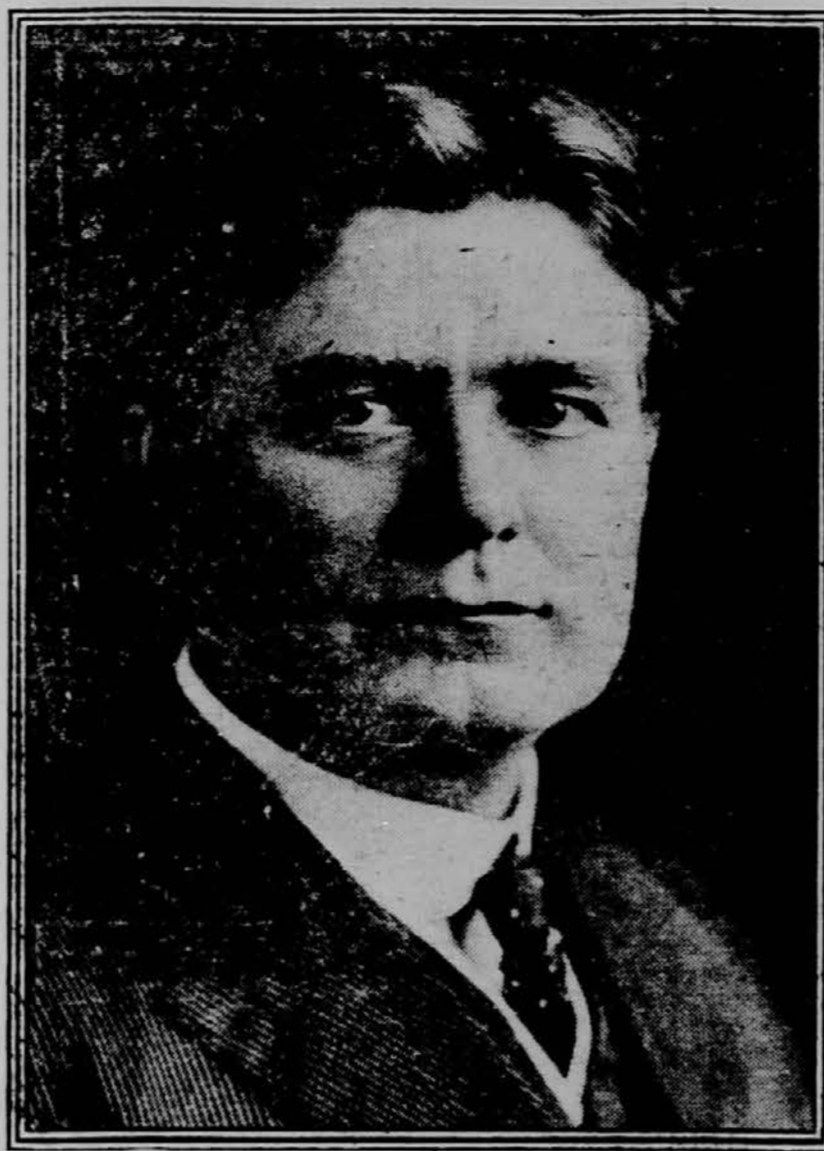
London, Anglija, 21. februarja. Varnostne odredbe portugalske vlade proti možnemu revolucionarnemu izbruhu od strani elementov, ki nasprotujejo sedanji vladi ter njeni akciji, ko je aretirala voditelje oktoberske ustaje, so se izkazali uspešnim, soglasno z najnovejšimi poročili, ki so pršla danes iz Lizbone.

Vlada je spravila v Lizbone čete iz provinc ter se glasi, da vlada v glavnem mestu popolen mir. Znano pa je, da se nudi predsednik Almeida s člani svoje vlade še vedno v trdnjavi Casias, nekoliko izven Lizbone, kamor je odšel, ko je predlila ustaje.

V nekem nadaljnjem poročilu na Reuterjev urad iz Lizbone se glasi, da je prevladoval po celotnem mestu mir. Republiške straže so bile koncentrirane pri vojaških arzenalih, opremljene s havbicami in strojnimi puškami ter pripravljene na vse eventualnosti.

DVA SKOČLA V SMRT.

San Francisco, Cal., 21. febr. — Mrs. Alice Silks iz Amherst, Mass. potnica in Harold Holloyay, streljaj iz San Franciscoa sta skočila s parnika Buckeye State ter utonila, ko je bil parnik nekako tristo milj južno od Los Angelesa, soglasno z radijsko brzojavko, katero je dobila Matson navigacijska družba. Trupelj obeh niso našli.

NASPROTNIK VOJ AŠKEGA BONUSA.

Slika nam kaže senatorja Borna iz Idaho, ki je odločno nastopil proti predlogi, da bi plačala vlada odsluženim vojakom bonus. Pravi, da bi bilo treba plačati vsako leto tisoč petsto milijonov dolarjev, kar je pa vsekakor preveč za državo, ki se ni rešila drugih važnejših vprašanj.

SOVRAŽNIKI OBREGONA LANDRUJEVA ŽRTEV SE HOČEJO ZDRUŽITI POKOPANA V KANADI

V Torracnu se je baje razkrijo zaroto, ki se je obračala proti predsedniku Obregonu.

San Antonio, Texas, 21. febr. Današnji razvoji v mehiškem položaju so obstajali iz razkritja velike zarote proti vladi Obregonu z glavnim stanom v Torracnu ter domnevajo, da se je vršila večeraj konferenca revolucionarjev v San Antonio, kateri konferenci je baje prisostvoval tudi Esteban Cantu. Čeprav so se zjavalovi vsi poskusi, da se ugotovi bivališče Cantu-ja ter noče nikdo priznati, da bi se vdeležil kakšne konference, je bilo kljub temu videti v hotelih veliko število pristašev Carranze.

Štirje armadni častniki iz Torracna so bili aretirani ter poslani v Mexico City po razkritju zarote.

Cantu hoče konsolidirati različne faksije pod eno zastavo in enotno vodstvo, po mnenju mehiških opazovalcev v tukajšnjem mestu. On ima dosti pristašev med Carranziti v mestu, ki nasprotujejo Antoniju Villarcal, o katerem trdijo, da je bil vedno nasprotnik Venustijana Carranze. Domneva se tukaj, da je Cantu edini voditelj, ki si bo lahko pridobil podporo vseh Carranzistov.

MODERNI POVZROČIL SMRT.

Ženeva, Švica, 21. februarja. — Kitova kost v modernu neke miledne ženske iz Curiha je povzročila njeno smrt tekom vojnje s kitji. Vozila se je po strmeh obronku nazdol s par svojimi prijatelji, ki so jo padla preko nekega skalnatega roba ter obležala nekako dvajset čevljev spodaj v globokem snegu. Njene prijateljice niso pripisovale padcu nikakršne važnosti, a ko so dospela na lice mesta, so našle, da je kitova kost prodrla njeno srce.

To je že druga nesreča take vrste v Švici tekom tekoče zime.

GOSPOD. KONFERENCA BO ODGODENA

Francija je izjavila, da je treba nadaljnih treh tednov, predno se bo mogla sestati konferenca.

Paris, Francija, 22. februarja. — Francoska vlada, ki si na vse mogoče načine prizadeva odrediti vse potrebno za konferenco, ki se bo vršila v Genovi, je soglasno z listom Temps objavila, da je treba nadaljnih treh tednov, tekom katerih bodo mogli francoski izvedenci zaključiti svoje delo. Vlada je vsled tega obvestila vse vlade, ki se bodo vdeležile te konference, da ne bo Franciji mogoče vdeležiti se te konference, če bi se sestala dne 8. marca kot je bilo izprva določeno. Ob istem času pa je tudi naprosila italjansko vlado, naj preloži sklicanje konference.

Rim, Italija, 21. februarja. — Komitej, kateremu se je poverilo priprave za ekonomsko konferenco, ki se bo vršila v Genovi, ima vsaki dan v zunanem ministstvu posvetovanja in sicer pod vodstvom barona Avezzano, prejšnjega italjanskega poslanika v Washingtonu, 1712 delegatov in 754 častniških poročevalcev je Zvezilo prošnje za dostop na konferenco.

Signor Avezzano je izjavil danes, da bo treba po njegovih mislih preložiti pričetek konference, ki pa se bo kljub temu vršila še meseca marca. Med tem časom pa se bodo vršila pogajanja z različnimi državami glede dnevnega reda.

Prav posebno skrb se posveča temu, da se izloči iz dnevnega reda vse stvari, proti katerim so protestirale Združene države ali pa Francija.

ANGLEŽI SE POSLUŽUJEJO NASILJA V EGIPTU.

London, Anglija, 21. februarja. V nekem poročilu na Daily Mail iz Kajire se glasi, da je bila izdana v Egiptu proklamacija na temelju prekega sode, soglasno s katero morajo vsi lastniki orožja izročiti slednje oblastim v teku štirih dni. V slučaju nepokorščine bodo stavljeni dotični pred vojno sodišče in če bodo spoznani krivi, bo izvršena nad njimi smrtna obsoda.

V poročilu se dostavlja, da je policija sedaj oborožena s puškami in da je dobila povečje, naj sumarično postopa z njimi, ki bi napadli člane policijske sile. (Vse to ne bo Angležem nič pomagalo, kajti končno bodo izgubili Egipt in tudi Indijo.)

LLOYD GEORGE POJDE V PARIZ.

London, Anglija, 21. februarja. Iz zanesljivega vira se je izvedelo, da namerava ministrski predsednik Lloyd George v soboto odpotovati v Pariz, da se posvetuje z ministrskim predsednikom Poincarejem glede različnih zadev, t. l. krajiših se odnošajev med Francijo in Anglijo in posebno vprašanja genovske konference.

O POTOVANJU.

Za potovanje spomladi, poleti in začetkom jeseni je drugi razred na prekoceanskih parnikih že več mesecev naprej razprodan. Že sedaj je težko dobiti prostoro drugega razreda za junij in druge mesece. Le malo prostorov je še na razpolago. Kdor bi tedaj hotel potovati prihodnje mesece v drugem razredu, naj nam takoj naznani, da mu preskrbimo prostor.

Frank Sakser State Bank.

OD ITALIJE KUPLJEN ZRAKOPLOV — UNIČEN

ŽRTVE SO POGINILE KO SE JE VODLJIVI ZRAKOPLOV RAZPOČIL PO PADCU. — NEKONKACIONIRANJE KRMILA JE POVZROČILO TRAGEDIJO NA KRATKEM POSKUSNEM POLETU. — LE MALO SE JIH JE REŠILO S SKOKOM IZ GONDOL. — VARNI IN NEGORLJIVI HELIUM PLIN SO PREJE ODSTRANILI IZ ZRAKOPLOVA.

Norfolk, Va., 22. februarja. — V največji nesreči, ki je kedaj zadel ameriško vojaško aeronavtičko, je umrlo štiri in trideset mož, večeraj popoldne, ko je padel armadni vodilji zrakoplov Roma tisoč čevljev globoko ter udaril ob tla v plamenih, v bližini Hampton Roads armadne postojanke Le enajst izmed osem in štiridesetih mož, ki so se nahajali na krovu zračne ladje, se je rešilo in nekateri med temi so strašno poškodovani. Le trije so le lahko poškodovani.

Polom krmila s svojimi kontrolnimi predali, ki se je nahajal na sprednjem delu zračne ladje, se smatra za prvotni vzrok nesreče. Bolj srečna faza nesreče pa je prišla ravno ko je trčil padajoči zrakoplov ob tla. S kovno okovani sprednji del ladje je zadel ob električne žice, ki so vodile močan električni tok in s strašnim pokom se je zračna ladja vnela in razletela od enega konca do drugega.

Le oni, kojih srečna pozicija v kari jim je omogočila predzrno skok se predno so se plamen z bliskovito naglieo razširil po celi zračni ladji, dolgi približno dva mestna bloka v New Yorku, so imeli nekaj prilike, da rešijo svoja življenja. Vseh tri in trideset mož, ki niso mogli skočiti navzdol, je umrlo. En častnik si je zlomil vrat, ko je zadel ob tla ter je bil mrtev še predno so ga mogli spraviti v bolnico.

Kapitan Dale Mabry, poveljnik zračne ladje in njen glavni pilot, je umrl z rokami na kolesu krmila. Vstrajal je na svoji postojanki do zadnjega. Obteka mu je zgorela na telesu in meso na prstih je bilo tudi obžgano, a prsti so se še vedno oprijemali kolesa.

Zdrobljena masa, ki je udarila ob tla, je predstavljala pogrebno grmado tako intenzivne vročine, da so morale biti agonije onih, ki niso bili ubiti, zelo kratke. Trupla so bila sežgana preko spoznanja in počasno delo izbiranja žrtve se je vršilo deloma s pomočjo procesa eliminacije in deloma s pomočjo negorljivih predmetov, katere so nosili avijatiki v svojih žepih. Ko je bil seznam završen, je bilo med žrtvami enajst poročnikov, štirje kapitani in dva majorja.

Prestrašeni opazovalci, med katerimi jih je bilo dosti veteranov iz svetovne vojne, so pohiteli proti goreči masi. Strašna vročina pa jih je ustavila na poti. Nekateri med njimi so imeli med posadko prijatelja in znanca in drugje zopet je vodil tradicionalni drzni pogum službe, — a noben človek bi ne mogel priti skozi ta zid vročine. Šele potem, ko so trije oddelki požarne bramb, kateri se je organiziralo z velikansko naglieo, izčrpali vse svoje kemikalije in ko je pričelo ohrodtje iz aluminija izgubljati svojo rdečo barvo, je bilo mogoče približati se razvalinam. Nato ni preostalo ničesar drugega kot vleči iz podrtij obžgana trupla.

Požar je divjal v razvalinah skoro pet ur in šele ob sedmih je bilo mogoče popolnoma pogasiti ga, nakar so mogli ljudje udrti v razvaline ter iskati trupla ponesrečenih.

Stvar bi lahko izpadla povsem drugače, če bi ne bil vodilji zrakoplov napolnjen z vodikom. Negorljivi Helium plin se je upor-

ilo, ko je vprizoril vodilji zrakoplov prvi poskusni polet decembra meseca Zračne ladje pa se je nameravalo poslati spomladi na dolgo potovanje preko cele dežele, da se dokaže njeno zmožnost poleta preko Atlantika. V notranjosti Rome je bila cela zaloga helija, kar ga je bilo v Združenih državah. Častniki so hoteli inati ta plin za spomladansko potovanje in vsled tega so ga izpumpali v tanke ter ga nadomestili z vodikom.

Washington, D. C., 21. febr. — Soglasno z informacijami, ki so prišle v vojni department z Langley polja v Virginiji, se je pokvarila višinska kontrola zračne ladje, vsled česar ni bilo mogoče obdržati nosu zračne ladje v zraku. Ladja se je vsled tega zadel v električne žice, ki so vnele v notranjosti zračne ladje nahajajoči se vodik, nakar je plin eksploziviral ter zažgal zračno ladjo.

Nesreča se je pripetila ob dveh in devetnajst minut popoldne in na krovu zračne ladje se je nahajalo v celoti pet in štirideset potnikov, soglasno z informacijami, ki so prišle od častnikov na Langley letalnem polju pred odplovbo zračne ladje.

ŠESTURNI DELAVNIK ZAVRNJEN V WEST VIRGINIJI.

Fairmont, W. Va., 21. febr. — George S. Braekett, tajnik Northern West Virginia Coal Operators Ass. je izjavil, da si ni mogoče misliti šesturnega delavnika, kot je določeno v resoluciji, sprejeti na konvenciji premogarjev v Indianapolisu.

— Premogarji so sklenili nekaj, kar bo še povečalo težkoče, ki so spojene s pravično uravnavo razmer v premogarski industriji.

— Ni si mogoče misliti, da bi delodajalci privolili v tak načrt. Druge industrije so prišle z viška svojih vojno-časnih stroškov in tudi mi moramo storiti to, ne le v blagobit svoje lastne industrije, temveč tudi v blagobit cele dežele.

Pošiljateljem denarja na znanje.

Pri kr. poštnem čekovnem uradu v Ljubljani smo izposlovali, da dobimo vbodeče za vsako naše nakazilo izplačilno potrdilo s podpisom naslovljenca ali njegovega pooblaščenca.

Sporazumno s tem ne bomo zaprejš več razposiljali dosedaj običajnih obvestil z označbo dneva, ko je bil odposlan denar iz Ljubljane na zadnjo pošto. Mesto tega obvestil bomo poslali za vsako denarno pošiljatev, ki smo jo prejeli dne 5. decembra 1921 ali kasneje, izplačilno potrdilo s podpisom naslovljenca oziroma njegovega pooblaščenca.

Te vrste potrdila pa prihajajo večkrat le počasni z zadnjih pošt nazaj v urad čekovnega urada v Ljubljani, kjer se zbirajo in šele nato odpošljejo v Ameriko; radi tega ter drugih možnih zamud nam bo mogoče razposlati potrdila šele v približno devetih tednih od dneva, ko smo izdali prejemno potrdilo oziroma kakorhitro ista prejmemo. Denar pa bo neglede nato izplačan enako hitro in pod istimi pogoji kot do sedaj.

Frank Sakser State Bank.

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

se potem naše banke izvršujejo po nizki ceni, zanesljivo in hitro.

Včeraj se bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:	
Razposilja na zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani.	
300 kron	\$ 1.20
400 kron	\$ 1.60
500 kron	\$ 2.00
1,000 kron	\$ 3.90
5,000 kron	\$19.00
10,000 kron	\$37.00

Glasno naredbe ministva za pošte in brzojav v Jugoslaviji je sedaj mogoče tam nakazovati mesec potem pošte edinele v dinarjih; za vsako štiri krono bo izplačan en dinar; razmerje med dinarjem in krono ostane torej nespremenjeno.

Italija in sosedeno ozemlje:

Razposilja na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu.	
50 lir	\$ 3.00
100 lir	\$ 5.50
300 lir	\$15.90
500 lir	\$26.50
1000 lir	\$52.00

Nemška Avstrija:

Razposilja na zadnje pošte in izplačuje "Adriatische Bank" na Dunaju.

Radi velikanskih razlik v tečaju izplačujemo sedaj v Avstriji samo ameriške dolarje. Naša pristojbina za vsako posamezno nakazilo do \$10.— znaša \$5.00; od \$10.— do \$50.— po \$1.—; za vsa večja nakazila po 3 cente od dolarja.

Pod istimi pogoji izstavljamo tudi dolar-čekte in pošljemo ameriške dolarje v Jugoslavijo in v Italijo.

Vrednost dolarjev sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; in tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vsaj pri. Mi računamo po ceni istega dne kot nam pošlani denar dosepe v roke.

Kot generalni zastopnik "Jadranske Banke" in njenih podružnic ljubimo znanjemo izstavljamo ugodne pogoje, ki bodo velike koristi za vas, ki se ali se boče pravičevati naše banka.

Denar nam je poslani najbolj po Domestic Money Order, ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK, 52 Cortlandt St., New York (Advertisement)

"GLAS NARODA"

SLAVENIAN DAILY
 Published by
FRANK SAKSER, President
LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
 88 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenemih nedelj in praznikov.

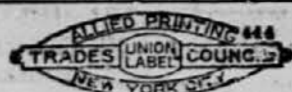
En celo leto velja hit za Ameriko \$7.00
 Za New York za celo leto \$5.00
 Za pol leta \$2.50
 Za tetr leta \$10.00

En celo leto velja hit za Ameriko \$7.00
 Za New York za celo leto \$5.00
 Za pol leta \$2.50
 Za tetr leta \$10.00

GLAS NARODA
 (Voice of the People)
 Issues Every Day Except Sundays and Holidays.
 Subscription yearly \$5.00

Advertisements on Agreement.
 Special rates for advertising in columns or on special contracts. Denar naj se blagovno pošilja po Money Order. Pri spremembah naročnikov prosimo, da se nam tudi priložilo bivašče naznani, da hitreje nejdemo naslednika.

GLAS NARODA
 88 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
 Telephone: Cortlandt 2876

POGLAVJE O DAROVIH.

Vsak, kdor je kdaj pobiral darove, oziroma agitiral za pobiranje, ve iz lastne skušnje povedati, da je ta posel sila nevhvaležen in britek.

Tudi "Glas Naroda" ima slabe izkušnje v tem. Takoj ob izbruhu vojne smo začeli nabirati za "Najbednejše med bednimi" v stari domovini.

Naš namen je bil plemeniti, popolnoma pa ni dosegel svojega cilja vsled neplemenitosti onih ljudi, ki niso imeli tako čistih in nepristranskih misli kot so bile naše.

Takoj po končani vojni je pa začelo v Ameriko in posebno v naše uredništvo deževati prošnje.

Sveti Bog, za kaj so vse prosili ljudje! Ta za orglje, ta za cigarete, ta za svojo hčer, oni za mater, za zvonove in domove, za sirote, spominske plošče, vozičke in za drugo tako podobno pestro stvar.

Človek bi moral biti izboren psiholog ter v neprestani zvezi s svojimi zaupniki v domovini, da bi iz te množice prošnje pogruntal, katera je poštena in kateri naj se ngodi.

Boljša je prva zamera kot zadnja, smo si mislili ter se ravnali po tem iz naslednjih razlogov: —

Za vojne pohabljenec, za vojne sirote, vdove in nezmožne naj skrbi država.

Če ima država toliko denarja, da plačuje trikrat preveč uradnikov, da vzdržuje v mirnem času silno armado, da troši ponepotebne milijone, ga mora imeti tudi toliko, da preskrbi svoje najbolj potrebne s hrano, obleko in prenočiščem.

Vojna podivjanost je rodila svoje posledice, ki pa nikakor niso takšne, da bi jih mogel kdo postavljati v oltar.

Nikogar nočemo žaliti, toda prepričali smo se, da je večina prošnje prihajala od ljudi, ki niso bili popolnoma nič potrebni. Pripetili so se celo slučajji, ko je župan podpisal prošnjo "rečca" s pogojem, da bosta imela vsak polovico dolarjev, ki bodo cepili od usmiljenih rojakov v Ameriki. Včasih sta se tudi domenila dva, eden v starem kraju, drugi v Ameriki, kako bosta v znamenju moledovanja in temu sledeče dobrosrčnosti ciganiila ameriške Slovence.

Z žalostjo konstatiramo, da sta jih, toda ne z našim posredovanjem.

Sokolska društva so posebno vneto prosila za domove, bradlje, drogeve, kozle in konje. Malokateri darovalcev je pa pomislil, da je "sokol" državna organizacija, od države vzdrževana in vdinjana svrhvan sedanje "demokratske vlade".

Pred sedmimi ali osmimi leti je pobiral "Glas Naroda" za nekoga pogoreleca v stari domovini. Nabralo se je toliko denarja, da si je pogorelec postavil brez dolga zidano hišo in druga gospodarska poslopja ter trošil denar po oštarijah še dolge mesece potem, ko smo mi vstavili kolekto.

Strašna nesreča je zadela rojake v Pueblo, Colo. Naš list je začel prvi pobirati prostovoljne prispevke zaupje. Pri nas se je dosti nabralo in tudi drugod precej. Nešteto pomožnih odborov je izdajalo poročila, koliko se je nabralo. Vsak po svoji lastni bilanci.

Njihova sveta dolžnost bi bila objaviti, da so nekateri jugoslovanski reveži dobili po tisoč dolarjev od Ameriškega Rdečega Kriza ter dobro opremili svoja zidana poslopja.

Toda o tem ni nihče črnil nobene besede. Glede stradajočih Rusije je ista stvar. Razni "socialistični" odbori nabirajo prispevke. S tistim, kar naberejo, niti kolektorjev in knjigovodij ne morejo pošteno plačati.

Kdor hoče pomagati, naj da svoj prispevek Ameriškiemu Rdečemu Krizu. To je največja pomožna organizacija na svetu, ki res podpira in res pomaga.

Loti se največjih in najbolj širitopoteznih nalog. V Rusiji je izbruhnila lakota Miljoni so umirali. Kmalo bo pa napočil čas, ko ne bo treba nobenemu Rusu kruha stradati.

Ameriški Rdeči Kriz je rešil ruski narod pred najstrašnejšo smrtjo. Pravzaprav je pa dalo povod temu članku neko pisimo iz domovine.

Nekje na Štajerskem, blizu Rimskih Toplic je vpepelil požar veliko hiš in gospodarskih poslopjij.

Obupani rojaki so iskali pomoči — seveda v Ameriki. V ulogi posredovalca je nastopil neki pustolovec —

Slovenec iz Amerike — ki se je slučajno mudil tam.

Obrnil se je na nekatera slovenska društva v Ameriki in menda tudi na nekatero časopise. Nabrali tisočaki so romali v njegov žep. In še vedno romajo. Nesrečne pogorelece pa vleče, da "mora pošiljatev iz Amerike vsak čas dospeti..."

Ko je bila njihova potrpežljivost izčrpana, so se obrnili na nas za pojasnilo.

Ta članek naj bo v pojasnilo vsem prosilec in vsem onim, ki sprejemajo prošnje iz starega kraja.

Dolar je predrag in preveč težko zaslužen, da bi ga človek tjavendan razmetaval.

Stokrat premisli, komu boš dal. In natančno se prepričaj, če si bo obdarovani res streho nad glavo zakrpal ter prazen želodec navžil.

Zlati mak.

Anton J. Terbovec.

Pisma stare zaveze so se včasih začela s frazo: "Jaz priampero v svojo desno roko..." To sem tudi jaz storil, dasi nimam najmanjšega pojuna, kaj vam hočem napisati. Zdi se mi, da moram nekaj napisati mojim številnim prijateljem, posebno onim, ki drgetajo v snežnih viharjih srednjega zapada, severa in vzhoda — pa naj že napišem karkoli. Bodo že čitali za gorko počjo. Vsaka stvar na svetu mora imeti svoje ime ali pa vsaj številko. Ker številke ne marata radi njih suhoparnosti, postavil sem si na vrh tega dopisa silboil in državno evetke Californije: zlati mak, Golden Poppy ali Eschholtzia californica, kakor jo nazivajo botaniki. Maka je več vrst, velikosti in barv. Spada med prijazne, nedolžne evetke, izvenemih vrst, od katere se pridobiva opij. Zlati kalifornijski mak ne spada v isto pregressno vrsto; njegov edini namen je, lepšati polja, vrte in livade božanske Californije ter venčati in počivati na prsih južnih krasotic. Ej ali ga jaz zavidam!

Časnikarji vzhoda in severa in z njimi vred tudi nekateri lahkoverni čitatelji njihovih poročil to čisto krodokilove solze nad nami, ki moramo prenašati grozote kalifornijske zime. Saj je res hudo, ker naš boginja zime ne privošči niti toliko snega, da bi si mogli napraviti malega sneženega Miklavža, samo par jutrov smo dobili slano, that's all! Led se je sicer tudi napravil na nekaterih lužah, a drsati se nismo mogli, ker je bila ledena skorjica tako tanka, da se je vdrla pod odrasčeno strnišeno žabo. Tako je tudi ta zimski spori šel po gobe. Pa še na to senco zime je bilo treba čakati dolgih štirinadeset let, tako da je mnogo nepočakljivih odšlo v večna lovišča, ne da bi bili videli zimo. Neke nedelje je padal dež in med deževnimi kapljicami je parkrat zaplesalo par ducatov snežink. Kodrolase glavice zalih Californijčanek so se takoj pojavile na oknih in otroci so zadržili na česte, da si od bližje pogledajo te čudovite bele muhe, kakoršnih še niso videli v življenju. Njih veselje pa je bilo kratko, kajti že po par minutah ni bilo videti ničesar kot navaden moker dež. Višje v gorah pa se je sneg vendarle prijel za nekaj časa. Nočne slane so res nekoliko prizadele oranžne nasade in tudi nekateri nežnejše evetke, da so žalostno povesele glavice. Kmalo nato pa so iz popkov kljubovalno pokukale druge, češ, tako-le se pa res ne damo! Druge so pa evetke kar naprej, trdno uverjene, da tu ni zime in je ne sme biti. California, pa zima, pejte no spat! Kmalo za tem so sledili dobremu vzgledu mandlji, neke vrste slive, japonske črešnje, vrtnice, lilije, primule, uarjetice, vijolice in zlati mak.

Listi severa in vzhoda so vprizorili nato hud potres, specijelno za Californijo. Najbolj čudno pri tem je bilo, da ga tu nismo nič slišali. Je precejšnja umetnost, da vedo za kalifornijske potrese tisoče milj oddaljeni časnikarski junaki, mi pa tako sladko spimo, da se nihče ne zbudi, niti ne skotati iz postelje. Kaj povzročiti tako trdno spanje, je še neresena uganika; mogoče iskreeče vince, mogoče zametno mehka klima. Opij gotovo ne, ker opija se ne pridobiva iz našega zlatega maka.

Naši farmerji že pridno orjejo polja, snažijo sadno drevje, obrezujejo in sadijo zlahkoma vinsko trto. Na milijone trsovih sadik se je že ali se še bo posadilo to spomlad. Evangelij sv. Volsteda ni v nobeni državi kaj prida vkoreninjen, v Californiji pa najmanj. Južna živahnost, prostodušnost in razposajenost ne mara za hinavsko prohibistično lemonado. Samo pogledjte jasne, odkrite obraze vse-nakotoli; v njih ni hinavščine. In velike, jasne oči naših ljubeznjivih; kot cvetje zlatega maka!

Dolga vrsta profesionalnih črnogledov je trdila, da sloveča clevelandka konvencija ne bo rodila nikakih sadov in uspehov. Jaz vam bom dokazal, da se izplača biti optimist, vedno in povsod, kajti prvi uspeh je že tu. Te dni sem namreč dobil poročilo iz pelinove dežele, da so posledice sledeče: Junaški Valentine iz pelinove dežele je za Valentine's Day, oziroma še nekaj prej, priferal v Cleveland in izvalil s seboj sladko pitčico kot najprimernejši "Valentine". Enkrat so mu rekli: "Ti — ne", možak pa jim je pokazal, da se motijo. "Če se za Valentinovo ženijo vsi pičci, zakaj pa jaz ne?" je dejal. Toli-ko časa so ga klicali "Ti-ne", da se je razjel in maščeval s tem, da si je pridobil lastninsko pravico do imena To-mas. Upam, da bo njegovo maščevanje neizumer- no sladko, saj so clevelandške evetke skoro ravno tako ljubke kot naš kalifornijski mak!

Pičci, kot rečeno, so se poženili za Valentinovo, zdaj so tu na vrsti mački in žabe, oziroma žabarji. Marda so tako civilizirani, da se hočejo poslužiti izrednih privilezij, ki jih v tem oziru daje sv. Predpust, ali pa se ne morejo ustavljati sili kalifornijske pomlad, da bi čakali prvi na mesec sušice, drugi pa na zelenega Jurja. Kar na jok mi gre, ko poslušam v sree segajoče koncerte, ki jih prireja zaljubljena, dolgokraka žabja mladina. Ponoči pa dostikrat spati ne morem radi mačjih serenad, ki se vrsijo pod mojim oknom, na strehi ali po bližnjih teneh; ne morem vam povedati, kakšna hita in fovšja me lomí. Pa saj me lahko. Dasi me — čisto po krivem seveda — kličijo "lepi moj", navadno vedno pristavijo: To-ne! Nobenega znaka ni, da bi se to ime v doglednem času izpremenilo na To-maš! Usta, sladka usta ideala so zamrznjena, sree je zamrznjeno, tinta je zamrznjena! Ni čuda, če, setajoč ob zalivu Golden Gate, pod sušječimi palmami juga, med cvetjem zlatega maka, zvižgam tisto: "Oglasi se, ti evet deklet: pomlad se spet..."!

Iz Jugoslavije.

Silen vihar in sneg v Dalmaciji. V Splitu in okolici je divjal silen vihar. Parniki niso mogli ne v lukó, ne iz nje. Mnogo ladij je moralo ostati na odprtem morju. Čez 20 let je letos zopet zapadel sneg na otokih Hvar in Brač.

Električna železnica.

Na seji mestnega zastopstva varaždinskega se je obravnavalo vprašanje izgradnje električne železnice Varaždin-Varaždinske Toplice. Mestno poglavarstvo je sporočilo, da je Splošna stavbna družba v Mariboru poročala, da se z realiziranjem projektirane železnice ne bo moglo prej pričeti, dokler ne bo Varaždin priključen na elektrarno v Fali in s tem zagurana struja za pogon.

Mrtvec v občinskem vodnjaku. V Ivanicu v hrvatskem Zagorju so iz občinskega vodnjaka potegnili truplo človeka. Zdravniki so ugotovili, da je bil mrtvec že najmanj 14 dni v vodnjaku. Nikdo ni stulil, da se nahaja mrtvec v vodnjaku, dokler niso začeli črpati iz vodnjaka tudi človeške lase. Ko so začeli preiskavati vodnjak, so našli v njem truplo vpkokojenega orožnika Ivana Lauškarina, ki je šel prostovoljno v slrt.

Peter Zgaga

V ameriških listih se marsikaj čita, toda kaj takega pa še ne.

Veliki newyorški drveniki imajo poseben oddelek, v katerem ponavadi kaka ženska odgovorja na vprašanja mlečočolnih zaljubljenecv in degeneriranih zakoncev.

Vsa tozadevna vprašanja spadajo v okrilje neumnosti, vsi odgovori nanje pa v kriminal.

Zadnjič je vprašal nekdo za svet s sledečimi besedami:

— Pred dvema leti sem se seznanil z mlado deklico, ki me je rada imela in jaz njo. Poročila sva se. Njena ljubezen se je pa kmalo ohlabila. Zvečer me je začela zapuščati in ni hotela več govoriti z menoj. Presim, dajte mi dober svet, kaj naj storim. Jaz sem ves obupan. Sama božja previdnost je napravila v Ameriki pohibitje. Če bi ne bilo prohibicije, bi gotovo v pijaci vtopil svojo žalost.

Jaz bi dal obupaneu naslednji odgovor:

— Če kaj takega nameravaš, prištedi par dolarjev, vprašaj prvega poliemana, ki ga srečaš na cesti, pa ti bo povedal, kje lahko žalost v pijaci vtopiš. Niti polbleka daleč ti ne bo treba iti.

To je približno tako kot če bi kdo vzdihnil: Sama božja sreča, da je v newyorški državi uveljavljena Sullivanova postava, ki prepoveduje nošnje revolverjev. Če bi te postave ne bilo, bi se gotovo same žalosti ustrčili.

Prijateljica je šla h prijatelju gledat otroka.

— Tak je kot njegov oče — je rekla.

— Meni se tudi zdi — je odvrnila srečna mati — da je svojemu očetu podoban. Moj mož pa po vsej sili zatrjuje, da je njemu podoben.

Kaj je najtežje na svetu? Kaj je na svetu nemogoče?

Odgovorov dosti, pravičnih in nepravilnih.

Nekateri zatrjujejo, da je nemogoče dobiti žensko, ki bi držala jezik za zobmi.

Neka starokrajška gospodinja je mnenja, da ni mogoče bolho z rokavicami vjeti.

Pač vrtjamev človeku, ki pravi, da je nemogoče poročiti se z dobro žensko, ker so vse dobre ženske, bodisi že poročene, bodisi ostanejo samice.

Jaz bi pa rekel, da je že zdavnaj nemogoče iztiniti iz ameriškega Slovence cent — za milijon-dolarški fond.

Pravijo, da je pater Skaza prodajal avtomobil.

Svojo rebo je hvalil kot zna te on. Kot v podkrepilo svojih besed se je razčeljustil:

— Avtomobil je izvrsten. Pomislite, niti enega centa še nisem plačal mehaniku.

Kupec, ki je pa mehanika prav dobro poznal, je priklimal rekoč: — Saj vem, da ne...

Iz Slovenije.

Smrtna kosa.

Na svojem posestvu v Slivnici pri Mariboru je umrl narodni poslanec Fran Pišek. Namesto njega je poslanec za skupščino Fran Zebot, urednik v Mariboru.

V Ljubljani je umrla Uršula Magister, vdova cestnega nadzornika.

V Gornjem Gradu je umrl rodilni Čepelakovi sinček.

Nesreče in nezgode.

Matevžu Cvirnu, gozdnemu delavcu na Jezerskem, je pri delu padlo debló na levo nogo in mu jo zdrobilo.

Luka Žnidaršič, posestnikov sin iz Podcerkve, je v domači veži spodrsnil in si pri padcu zlomil levo roko.

Josipu Strusu, sinu trafikantije v Grosupljem, so se splašili konji in zdirjali. Zadelo se z vozom ob neko čerušjo, pri čemer je padel Strus z voza in se poškodoval na levi nogi.

Josipina Kozlevčar, užitarjeva žena iz Petrušne vasi pri Stični, je šla domov na odru poda. Kar se je vdrla deska in ženska je pala na pod ter si zlomila desno nogo.

Terezija Brglez, kuharica, je pred kavarno Preseren v Ljubljani padla in si zvilá levo nogo.

13letni Alojzij Koritnik, sin vdove po rudarju v Trbovljah, je našel doma pred pošto dinamitno patroino. Vzel je iglo in hotel izkapat smodnik, da bi rabil potem patroino za natikalo na svemirnik.

Smodnik je pri tem eksploziviral in odtrgal dečku na desni roki tri prste, mu razmesaril na levi dva in ga poškodoval tudi po glavi in trebuhu.

Podobna nesreča se je zgodila tudi 15letnemu Josipu Volku, sinu bajtarja iz Liplinj pri Grosupljem. Dinamitna patroina mu je pri izpraznjevanju eksplozirala, pri čemer je izgubil Volk tri prste leve roke.

Ivan Kunaver, kovačev sin iz Ježice, se je peljal v mraku domov. Ko je skočil raz voza, je pridiral mimo brez luči avtomobil.

Mošt pri Veržuju čez Muro. Ta most se pridno gradi. Pri delu je zaposlenih 190 delavcev. Most bo dograjen do spomladi, če se posreči dobiti nadaljni kredit v znesku 2 milijonov kron.

ČAČEBE, ŽELIŠČA IN NAJRAZNOVRNEJŠA

Pišite po brezplačni cenik.

DOMAČA ZDRAVILA

kateri priporoča msgr. Kneipp.

Imam vedno v zalogi.

MATH. PEZDAR

P. O. Box 772, City Hall Station, New York City

PRIHRANITI SVOJ ZASLUŽEK -- JE KREPOST!

ALI VEŠ, kako dolgo boš sposoben za delo?
ALI ŽELIŠ imeti svoj dom in svojo rodbino v njem?
ALI VERUJEŠ da si neodvisen, ko "maš prihranjen derar v banki"? Da nikogar ne prosiš miloščne in posode? Vsakdo te spoštuje, ker ve, da si svoj v svojem!

DELAJ, PAZI IN ŠTEDI — IN BODI SAMOSTCJEN!

Pri nas nosijo uloge do nadaljnjega 4% na "special interest account". Pokrítja z najboljšimi državnimi in mestnimi bondi. Državno nadzorstvo. Vloge pošljite po pošti potom "postal money order" vsak teden ali vsak mesec.

FRANK SAKSER STATE BANK
 glavno zastopstvo Jadranske Banke

82 Cortlandt Street,
 New York, N. Y.

FRANK SAKSER STATE BANK

NEW YORK, N. Y.

Representatives of

JADRANSKA BANKA
 Belgrade, Jugoslavia

BANCA ADRIATICA
 Trieste Italy

ADRIATISCHE BANK
 Vienna, Austria

Condensed Statement of Condition As of December 31, 1921

RESOURCES	LIABILITIES
Cash : : : \$ 2,392.06	Capital : : : \$100,000.00
Due from Approved Reserve Depositories, less offsets : : : 56,590.06	Surplus : : : 50,000.00
Due from other Banks, Bankers & Trust Companies : : : 214,293.90	Undivided Profits : : : 20,672.31
Stock & Bond Investments 132,962.21	Due to Banks, Bankers & Trust Companies 143,803.54
Accrued Interest : : : 1,527.99	Special Interest Accounts 93,211.78
Other Asset : : : 9,012.64	Reserve for Taxes : : : 4,300.00
	Other Liabilities : : : 4,791.23
\$416,778.86	\$416,778.86

GLASILO JUGOSLOVANSKE KATOLIŠKE JEDNOTE

VSTANOVLJENA LETA 1898.

GLAVNI URAD ELY MINN.

INKORPORIRANA LETA 1900.

Dopis.

White Valley, Pa.

Glavni odborci.
Predsednik: RUDOLF PERDAN, 933 E. 185th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106, Pearl Ave., Lezala, O.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtin: JOHN MOVERN, 624 N. 2nd Ave., W. Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:
Dr. JOS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio Street, N. S., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:
MOHOR MLADIĆ, 2603 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4822 Washington Street, Denver, Colo.

Porotni odbor:
LEONARD SLABODNIK, Box 490, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, Box 170, Black Diamond, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združevalni odbor:
VALENTIN PIRC, 519 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.
PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSIP STELLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARČ, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: "Glas Naroda".
Vse stvari tiskajoče se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljave naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška svedčenja naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovancem za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zgleda tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 8 člani ali članicami.

Iz urada vrhovnega zdravnika J. S. K. J.

NALEZLJIVE BOLEZNI.

S tem mislim boleznimi, ki se pojavijo, če pride človek z bolnikom direktno ali indirektno v stik. Na ta način se širijo boleznimi kot so jetika, pljučnica, influenza in veliko drugih. Vsak naj si zapomni to ter naj skuša preprečiti širjenje teh bolezni. Nihče naj se ne poslužuje jedilnega orodja osebe, ki ima nalezljivo bolezen, predno ni tega orodja dobro opral z milom v vreli vodi. V splošnem je pa najboljšje, če ima vsak svoje jedilno orodje. Nikar ne kašljajte drugi osebi v obraz. Kašljajte vedno v ruto. Če ne vrjamate, da je to potrebno, zakašljajte enkrat v ogledalo. Videli boste, koliko malih deležev bo ostalo na steklu. V slučaju, da imate vi bacil v ustih ter jih izkašljate drugemu v obraz, se lahko nalezete od vas boleznimi. Potemtakem gte vi zakrivili njegovo bolezen in mogoče tudi smrt. Nihče naj ne pljuje v javnih prostorih na tla. Vzemimo, da imate jetiko ter pljujete na tla. Kaj se zgodi? Vaš pljunek je poln bacilov. Vi pljunete na tla. Pljunek se posuši. Bacili gredo v zrak. Vi jih zopet vdihate. V vašem grlu ostanejo dolgo časa. Če se tedaj prehladite, je vaša odporna sila proti boleznimi majhna in bacili začno delovati. Če so bacili močnejši kot je vaš odpor, postanejo žrtev jetike. Če vaš sistem zmaga v tem boju, bodo bacili čakali na prihodnjo priliko. Ako bi bil jaz hišni gospodar in bi moji bordarji pljuvali na tla, bi jih spodil iz hiše. Naravnost sramotno je, kako so nekateri moške in ženske zanikarne. Živite pravilno. To vas nič ne stane. Zakaj bi torej ne živeli? Po nekaterih hišah imajo pljuvalnike, pa je krog njih več pljunkov kot v njih. Nekateri se morajo naučiti pljuvati tam, kamor je treba. Če enkrat zgrešite, ima to lahko usodopolne posledice. Ravnavajte se po mojih navodilih, in slučajni nalezljivi boleznimi se bodo skrčili.

Dr. J. V. Grahek.

V pojasnilo.

Ni bil moj namen odgovarjati je unija oficijelno izrazila se prena protest društva št. 29 JSKJ. priobčen v glasilu JSKJ. z dne 19. januarja t. l. ker se ne čutim popolnoma nič krivega, ako sem prodal moje hiše. Ker je pa želja glavnega odbora JSKJ., naj navedem sledeče:

Preči moja obrt je bila popolnoma uničena in jaz kot nečlan unije U. M. W. of A. nisem imel nikake podpore ne od unije, ne od društva. Hotel sem prodati nekemu krojaču in ko sem vprašal pri P. C. C. Co., na katere zemlji sem imel jaz moje hiše, sem dobil odgovor od superintendenta, da ne morem prodati nikomur drugemu kot tistemu, glede katerega mi kompanija dovoli. Tako se je glasila pogodba med lastnikom hiše in kompanijo. Zatorej sem jaz prodal hiše Mr. Hosbens-u. Ko sem ga vprašal, ako on kupuje hiše za kompanijo, mi je odgovoril, da ne. On je rekel, da je on trgovec z zemljišči ter namerava odpreti v Black Diamond, Wash., office, kar je tudi storil. Ako je on kupil moje hiše za kompanijo, mi ni znano, akoravno je v resnici dal v najem stavkolomcem vse hiše, katere je že prej, ko sem mu jaz prodal, kupil, nekaj čez deset, in celo od premogarjev, kateri so dobivali podporo od U. M. W. of A. Nadalje moram še omeniti, da sedaj prodajajo vsi premogarji svoje hiše naravnost P. C. C. Co. in zato jim bo še unija zgradila novih hiš na unijski zemlji. Seveda da za člane unije in tiste, kateri so imeli kako obrt in tudi hiše na kompanijski zemlji, za tiste ne bo unija naredila nič, ker se

Upam, da bo glavni odbor, kakor tudi društvo št. 29 JSKJ. razumelo razmere iz tega pojasnila. Ako se jim pa vidi potrebno in pravilno, me smejo staviti pred porotni odbor, za kar sem vedno pripravljen se zagovarjati in me tudi niti najmanj ne skrbi, da bi bil kaznovan.

Pozdravljam vse člane in članice JSKJ.

G. J. Porenta,
član društva št. 32 JSKJ. in
I. porotnik JSKJ.
2919 Beacon Ave., Seattle, Wash.

VABILO.

Lorain, Ohio.

Tukaj bomo imeli 26. februarja veselico, katero priredi društvo sv. Alojzija št. 6 JSKJ. Pričetek veselice bo ob 7. uri zvečer v Mr. Al. Virantovi dvorani, 28. St. in Globe Ave. Igrala bo slovenska Victor godba iz Loraina. Vljudno ste vabljeni vsi člani in članice, bližnji in daljni. Vabi se tudi druge rojake in rojakinje, da nas posejite v velikem številu, ker čisti dobitek je namenjen za rezervni fond za priprave prihodnje konvencije JSKJ., ki se bo vršila v Lorainu leta 1924. Za vse potrebno bo skrbel društveni odbor. Sklep redne društvene seje z dne 19. februarja je, da je vsaki član dolžan vzeti za \$1.00 tiketov, če pride na veselico ali ne. To bo šlo v korist društvenega fonda ali blagajne.

S sobratiskim pozdravom
Louis Balant, preda.

Ker se redkokdaj vidi kak dopis iz naše slovenske naselbine, prosim, da meni natisnete par vrstic.

Tukajšnji premogorov, ki je last Pittsburgh Coal Co. ali Delmont Mine, obratuje vsak dan. Nekateri se precej dobro zaslužijo, da se vsaj pošteno preživijo, ali nekateri pa tudi slabo, kakor ima kateri prostor v jami.

Tukaj so tudi začeli delati državno cesto (State Road) iz Exporta do Delmonta. Iz Delmonta do Greensburga je že narejena. Cesta bo iz cimenta.

Frank Jelovčan je tudi začel delati. Dne 21. junija bo dve leti, ko mu je bilo roko zlomilo. Zdaj je toliko boljši, da je dobil službo čuvaja.

V Prosveti sem videl več dopisov iz Exporta. Kakor sem sprevidel, dopisi niso bili iz Exporta, ampak iz Jamison, ali kakor nekateri nazivljajo tudi Irwin Gas Coal Co. No. 9. Nadalje sem opazil v prej omenjeni naselbini, da hočejo nekateri rojaki imeti tudi svoje društvo in kot sem razvidel, so eni za to, drugi zopet za drugo. V nekem dopisu pravi dopisnik, da se v njegovi naselbini ne izplača ustanovitve društva, s čemur bi se tudi jaz strinjal. Jaz sem že z več tamkajšnjimi rojaki govoril in vsaki je rekel, da ne bo dolgo tam. Da pa ne bodo rojaki mislili, da sem kaj nasproten, povem, da nisem. Ako hočejo društvo ustanoviti, o ne, in ako ga bodo ustanovili, bi jaz priporočal, da ga prikljopi k Jugoslovanski Kat. Jednoti. Mogoče bo kateri rekel: O ne, k tej pa že ne, ker je katoliška ali farska. To ni resnica, da bi bila toliko katoliška, kot je nekateri izmenjujejo. Vsaka jednota ali zveza je dobra, ako boš ti plačeval svoj mesečni assessment in izpolnjeval pravila, pa boš dobil, za kar si opravičen. Ako pa ne izpolnjuješ, kar imaš izpolnjevali, pa ne boš dobil, magari če je socijalistična ali farska jednota.

Jurij Previč.

VABILO

na maskaradno veselico, katero priredi društvo sv. Jožefa šte. 53 JSKJ. v Little Falls, N. Y., s sodelovanjem Slov. Narodne Godbe na pustni večer dne 28. febr. 1922 v prostorih na 36 Danube Street. Maskam se bodo delile nagrade in sicer: najpomembnejši, najlepši in najbolj smešni. Za dobro zabavo ter postrežbo bo skrbel veselični odbor. Na veselo svidenje!

Dohodki priselniške uprave.

Kakor znano, mora vsak priseljenec, prihajajoči v Združene države, plačati takozvano glavino (head tax.) Kakor je razvidno iz letnega poročila, ki ga je izdal Secretary of Labor za mirno fiskalno leto, so prejemki iz te pristojbine znašali tekem te dobe \$697,000, katere svota gre v splošni zaklad finančne uprave. Razun te svote so priseljeniške oblasti v raznih pristaniščih iztirile \$324,340 na globah proti parobrodni družbam ali upraviteljem prišedših parnikov. Ta svota je za \$170,130 večja kot leta 1920 in predstavlja največje svote, ki je bila kdaj pobrana na globah. Ostali prejemki znašajo \$46,528.

Vsi stroški za upravo priseljeniške službe za fiskalno leto 1921 so znašali \$3,898,743 nešteti \$112,500 za poplave poslopj in čolnov na Ellis Island. Radi tega znaša čisti aktivni prebitok te vladne uprave \$2,057,163.

Kaj je treba vedeti o dohodninskem davku?

Rok za prijavo in plačilo davka zapade 15. marca.

(Jugoslovanski oddelek F. L. I. S.) Čas je tu, ko mora vsakdo misliti na plačanje dohodninskega davka. To je stvar, ki se tiče skoraj vsake odrasle osebe, državljana ali inozemca, tako da so vsi ljudje, ki stanujejo v Združenih državah, dolžni obračati svoje pozornost na ta predmet.

Zakon zahteva, da treba vložiti prijavo o dohodku tekom leta 1921, najkasneje do 15. marca 1922. Vložitev take prijave se imenuje "to file an income tax return." Prijava dohodka se vrši s tem, da se izpolni posebni formular in polje davčnemu uradu. Ta urad pripravlja in razdaja take formulirje (return blank). — Davkoplačevalci, ki so lani prijavili svoje dohodke, dobivajo tak formular po pošti; če ga pa kdo ne dobi, se ne more s tem opravičevati, marveč se mora sam preskrbeti tak formular.

Tudi plačilo davka ali vsaj prvega obroka zapade dne 15. marca. Kjer davek znaša razmeroma malo svoto, je najboljšje plačati vse takoj, ali ako davkoplačevalce tega ne more storiti radi previsokega zneska ali pa radi drugega tehtnega razloga, sme plačati svoj davek v štirih obrokih: — prvi obrok treba plačati istočasno s vložitvijo prijave, ne kasneje kot 15. marca. Vsi oni, ki ne prijavijo svojega dohodka ali ne plačajo dolžnega davka, zapadejo kazni.

Zakon, na podlagi katerega se letos pobira dohodninski davek, je novi davčni zakon od 1. 1921. katerega je predsednik odobril dne 23. minulega novembra. — Novi zakon uvaja precejšnje izpremembe nasproti staremu zakonu. Tu sledi pregledni izveček o najvažnejših določbah tega zakona, v kolikor se tičejo oseb katerih dohodek ne presega \$5000 na leto. Vsi vsak pazno prečita ta pregled, tako da bo znal, kako izpolniti svojo prijavo in koliko davka mu je plačati.

Ta članek je bil pripravljen od Foreign Language Information Service in odobren od Bureau of International Revenue.

Kdo mora prijaviti svoje dohodke

Sledeče osebe morajo podati prisiženo izjavo, v kateri naj navedejo posebej vse svoje dohodke kakor tudi odbitke, do katerih so upravičeni:

1. Vsaka oseba, ki je imela tekom minulega leta čisti dohodek od \$1000, ali več, ako je samskega stanu, oziroma ako je v zakonskem stanu, ali mož in žena ne živita skupaj.
2. Vsako osebo, ki je imela tekom minulega leta dohodek od \$2000 ali več, ako je v zakonskem stanu in mož in žena živita skupaj, in
3. vsaka oseba, ki je tekom davčnega leta imela surov (brutto) dohodek od \$5000 ali več, brez oziroma na znesek čistega dohodka.

Pod sedanjim zakonom, ako mož in žena živita skupaj in imata skupen čisti dohodek od \$2000 ali več oziroma skupen surov dohodek od \$5000 ali več, tedaj 1. mora vsaka izmed nju prijaviti svoj dohodek, ali pa 2. dohodek obeh naj bo pripravljen v eni sami skupni prijavi. — Ako dohodek poideca ali pa skupni dohodek žene in moža ne presega zgoraj navedene svote, ni treba vložiti nikake dohodninske prijave.

Ako davkoplačevalec sam ni v stanu napraviti prijave, naj se prijavi izvrši potom upravičenih polnomočencev ali potom varuhov ali drugih oseb, katerim je bila dana oskrba davkoplačevalčeve osebe ali lastnine.

Kazni.

Ako kdo ne vložijo prijave o svojem dohodku tekom predpisanege roka oziroma ako v slabi veri

vloži neresnično in goljufivo prijavo, ima davčna oblast pravico, da mu zviša davek od 25 do 50 odst.

Kdaj in kje naj se vložijo prijave o dohodku?

Prijava o dohodkih se mora spisati in vložiti najkasneje do vstevši 15. marca.

Prijava treba vložiti ali vpostlati davčni oblasti onega okraja (District), kjer davkoplačevalec redno stanuje ali dela. Ako on nima rednega bivališča, naj vložijo svojo prijavo pri kolektorju v Baltimore, Maryland.

Surovi dohodek.

Dohodninske prijave morajo zapopastiti vse dobičke, zaslužke in prejemke kakor so:

1. Plače, mezde ali nagrade za vsakovrstno delo, naj bodo izplačane v gotovini ali na katerikoli drug način;
2. prejemki, izvirajoči iz izvrševanja kateregasiobodi poklica, obrti, trgovine ali kateregasiobodi trgovanja, kakor tudi dohodki iz prejemčin ali nepremičnin;
3. dohodki iz obresti, najemnin, dividend, vrednot;
4. iz vsakega drugega vira, ako ni izrecno oproščeno od davka.

Davka prosti dohodki.

Sledeči dohodki so prosti davka in jih ni treba vključiti v surovi dohodek davkoplačevalca:

1. Posmrtnine, izplačane po smrti zavarovavca;
2. prejemki, ki jih davkoplačevalec, ako je zavarovan za življenje, prejema v povračilo plačanih premij, bodisi pred ali po izplačljivosti zavarovalne police;
3. vrednost lastnine, ki jo davkoplačevalec dobi kot dar, odkaz ali zapuščino;
4. obresti iz državnih ali občinskih zadolžnic (bondov); obresti iz federalnih bondov, v kolikor je bilo to določeno ob njihovi izdaji;
5. vse svote, prejete na podlagi zavarovanja za slučaj bolezni ali nezgode ali na podlagi katerega delavskega odškodninskega zakona kot odškodnina za poškodbo ali bolezen; zraven tega tudi vsak znesek, prejet bodisi vsled poravnave ali tožbe v odškodnino za nezgodo ali bolezen;
6. vsak znesek, prejet kot vojna odškodnina na podlagi zakonov o "War Risk Insurance" ali "Vocational Rehabilitation", — kakor tudi vse vojaške pokojnine;
7. pod surovim dohodkom nenastanjenega inozemca se umeva le surovi dohodek iz virov, nahajajočih se v Združenih državah.

Čisti dohodek.

Čisti dohodek je v zmyslu davčnega zakona surovi dohodek, odštevi sledeče odbitke (deductions): poslovne stroške, nekateri obresti in dividende posebne vrste, takse, izgube, neizterljive dolgovne, padce na vrednosti, amortizacije, prispevke k nekaterim dobrotvornim organizacijam — (vkolikor ti ne presežajo 15 odstotkov čistega dohodka).

Osebnih odbitki.

Ko je davkoplačevalec izračunal svoj čisti dohodek, naj odbije od istega takozvane kredite ali oprostitve (exemptions), do katerih je upravičen za sebe, svojo ženo ali otroke in druge odvisne osebe. Te oprostitve se sledeče:

1. Ako je kdo samec oziroma samska ali pa, ako je poročen, a ne živi skupaj z ženo, naj odbije znesek \$1000;
2. ako je poročen in živi skupaj z ženo, ali ako je dotičnik poglavje družine, (naprimer vdovec z otroci), naj odbije \$2500. (Ako ves čisti dohodek ne presega svote \$5000);

3. za vsako odvisno osebo, to je otroke in druge oskrbovance (ne pa moža ali ženo), katerih vzdrževanje je v glavnem odvisno od davkoplačevalca, naj isti odbije po \$400 za vsakega, ako taka odvisna oseba ni še 18 let stara ali pa se drugače ne more vzdrževati samo sebe radi duševne ali telesne onesposobljenosti.

Glede osebnih oprostitvev (personal exemptions) in oprostitvev za odvisne osebe (exemptions for dependents) velja davkoplačevalčevostanje, kakršno je bilo zadnjega dne leta, za katero se plača davek; naprimer davkoplačevalec ki se je poročil koncem lanskega decembra, ima pravico odbiti — \$2500, ne pa oni, ki se je poročil po Novem letu.

Do teh oprostitvev so upravičeni vsi ameriški državljani, tukaj rojeni ali pa naturalizirani, kakor tudi vsi inozemci, ki imajo svoje redno bivališče v Združenih državah. (Z ozirom na davčine se smatra, da vsak inozemec, ki ni le tu na prehodu, ima svoje redno bivališče v Združenih državah.)

Inozemci, ki so tukaj le na prehodu, takozvani nenastanjeni inozemci (non-resident alien), so upravičeni le do osebnega odbitka od \$1000, najsi bodo samec ali poročeni, ki nimajo pravice do odbitkov za odvisne osebe.

Nenastanjen inozemec bi bil nekdo, ki je prišel v Združene države le za kratko dobo in namerava odpotovati, čim izvrši namen, radi katerega je prišel. Priseljence, ki se nahajajo v Združenih državah in še ne ve, kdaj se povrne in v stari kraj, ako se sploh kdaj povrne, je v zmyslu davčnega zakona nastanjen inozemec (resident alien) in je upravičen do istih oprostitvev kakor ameriški državljani.

Česa se ne sme odbiti?

Ko davkoplačevalec izračuna svoj čisti dohodek, ne sme odbiti od surovega dohodka sledeče postavke:

- a) stroške za vzdrževanje samega sebe oziroma svoje družine;
- b) stroške za nove stavbe (hiše) ali za stalne poprave, ki povečajo vrednost nepremičnine;
- c) stroške za popravljanje poškodovane nepremičnine, ako je davkoplačevalec že odbil padec na vrednosti;
- d) prejelje, plačane za zavarovanje.

Davčni odstotki.

Ko je davkoplačevalec v svoji prijavi izračunal svoj čisti dohodek tekom davčnega leta in odbil vse oprostitve, do katerih je upravičen, preostaje mu svota, od katere mora plačati gotov odstotek (rate of taxation) kot dolžni dohodninski davek. Ta odstotek znaša za državljane in nastanjenega inozemca štiri odstotke, ako čisti dohodek ne presega \$4000, kar je čistega dohodka čez \$4000, treba plačati 8 odstotkov.

Kako se plača davek?

Dohodninski davek treba plačati najkasneje do vstevši 15. marca, istočasno z vložitvijo prijave o dohodku, ali pa v štirih enakih obrokih, od katerih prvi zapade ob času vložitve prijave in ostali so plačljivi četrtletno. Ako obrok ni plačan pravočasno zapade v takojšnjo plačilo vsa dolžna davčna svota.

Davčna potrdila.

Ko je davkoplačevalec izplačal ves dolžni davek, ima pravico dobiti od kolektorja pisemno potrdilo o plačanem davku.

Kazni.

Kdor ne plača davka ob zapadlosti ali deset dni po terminu, zapade globi, znašajoči 5 odstotkov od dolžnega davčnega zneska, poleg enega odstotka zamujenih obrestih na mesec.

Povračilo preplačanih davkov.

Ako davčna oblast ob pregledu je nekdo plačal več davka, kot je po zakonu dolžen, bo kolektor takoj vrnil davkoplačevalcu preplačano svoto oziroma pripisal jo davkoplačevalcu v dobro, ako je isti še dolžan kako drugo svoto na dohodninskem davku, in to ne da bi bilo treba davkoplačevalcu izrecno zahtevati povračilo.

Občinske volitve na Primorskem.

Za zdravje mladine.

Malokje se stori toliko za zdravje mladine, kolikor na Švedskem. Eger se goji sport in telovalba za dečke in deklice po solah z isto resnostjo kakor ostali predmeti. A tudi kopanje in plavanje goje že okoli deset let. V Stockholmu imajo urejeno ne le poletno kopel za solarje in solarice vseh šol, nego tudi zimsko kopel, kjer se kopljejo učenci in učence vsak drugi teden v topli vodi. Te zimске kopeli so urejene za deset učencev ali učenk; imajo banje in tuš. Kopajoči dobe milo, ščetke, rokavice za pranje in brisače. Drug drugega namli, marsira in tuša. Iz banje gredo kopaleci lahko v velik bazen, v katerem se more kopati 20 do 30 otrok skupaj. V vodi smejo ostati 20 do 30 minut. Vsak teden se kopljejo dečki tri dni in deklice tri dni. Po kopanju mora ostati mladina celo uro še v kopelji, da se ne prehladi. Kožna boleznimi in otekline zlez so sedaj popolnoma izginile. Otroci imajo mnogo smisla za snabežni šoli in za čistost svoje obleke. Nadejajo se, da se jim s kopanjem vsepi za vse življenje ljubezen do čistoče in reda.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srecem naznanjam vsem rojakom, sorodnikom in prijateljem, da je moj brat

KAROL ZGONC,

dobro znan v celem železnem okrožju, umrl nagle smrti dne 28. januarja ob 10. uri zvečer v 48. letu svoje dobe.

Pokojni je bil rojen v vasi Dednik, fara Rob pri Velikih Laščah, Dolenjsko. Preselil se je bil v to deželo pred 57. leti, in sicer v Ely, Minn. Pokojni je bil tudi član JSKJ. izza ustanovitve, torej dobro znan po vsem Mesaba okrožju. Bil je zelo priljubljen vsem zaradi svojega lepega značaja in dober za pomagati v vsakem oziru. Pokojnik se je bil preselil pred 18. leti v naselbino Chisholm, Minn. Bivil se je z gostilniško obitjo. Še kruta in prerana smrt ga je dohitela za točilno mizo. Zadel ga je srčna kap. Padel je in bil na mestu mrtve. Znak njegove rodoljubnosti je dejstvo, da je bil v treh slovi, podp. društvih in v Moose Lodge. Znak njegove priljubljenosti je bil, da je bila njegova krsta preobložena z vencji. Spt. vod se je vršil dne 31. januarja ob 2. uri pop. na Chisholm pokopališču. Takega spreveda ne pomnijo niti stari naseljenci.

Iskreno se zahvaljujemo vsem darovalcem vencjev, vsem društvom in sploh vsem, kateri so se vdeležili spreveda, ter vsem tistim, ki ste nas tolažili v teh bridkih urah.

Zaljubljeni ostali:
Marija Zgonc, soproga.
Karol, Frank, Louis in Leopold, sinovi.

Ana, hčerka.
Chisholm, Minn.
Frank Zgonc, brat.
Gilbert, Minn.

V stari domovini:
Oče.
Henrik Zgonc, brat.
Marija Zgonc, sestra.

Še enkrat vsem srčna hvala! Ti pa, dragi moj nepozabljeni brat Karol, v miru počivaj in lahka naj ti bo ameriška zemlja!

Frank Zgonc, brat.
Gilbert, Minn., 16. febr. 1922.

Klevetnikom Rusije.

Inž. Jul Hilbert, v "Slov. Narodu."

Potem, ko se je tri leta trudila, da zadrži sovražnika, dokler ne pridejo zavezniki na zapadu do sapa, se je zlomila carska Rusija pod težkim naporom. Pretreslo in razočaralo nas je to takrat, toda pametni med nami so govorili: Ali ni bilo nespametno, zanašati se na gnjilo carsko Rusijo, katere obstanek je bil itak pega na evropski civilizaciji?

Ruski narod je med tem delal na vso moč, da odvrne katastrofo, zagrabilo so za delo zmerni in radikalni ljudje, meščani, kmetje in socialisti, toda ves trud je bil zaman, razkroja ni bilo mogoče zadržati. Tisti, ki so poznali ruske razmere, niso bili prav nič iznenadeni: Vsaj se ni moglo drugega pričakovati od ruske inteligence, ki zna le besedičiti in filozofirati, ti pa zmožna resnega dela.

Države so se polastili neki utopisti, katerim so se, kakor povsodi, pridružili korintarji in hijene, in začeli so obračati red po svojem. Da uveljavijo svoje ideje in da se znebijo nasprotnikov, so se poluževali metode, ki je kar navadna v takih slučajih. Rabil jo je v starem Rimu tako demokrat Marius, kakor aristokrat Sulla, v angleški revoluciji Cromwell, v francoski Konvent, v starem Rimu so jo imenovali proskripcije, v sovjetski Rusiji čezvračajo. Sredstvo je pa eno in isto. Ampak ves svet se je zgražal nad surovostjo in barbarsvom sovjetske Rusije. S boljševiškim režimom so prišli v nevarnost carski dolgovci in milijarde evropskega investiranega kapitala. Da reši te, se je odločila Evropa za intervencijo. Denikin, Jučenič, Kolčak, Wrangel so morali po vrsti po kostanj. Za vojake ni bilo sile. Prišli so, ki se jim je skominalo carskih korit, drugi so se žrtvovali za rešitev domovine, tretjim je potisnil orožje v roko obup in želja osvete za uničeno domovino in umorjene svoje, mnogo je pa bilo takih, ki so v vojni našli edini izhod, da se prezivijo v teh težkih časih. Toda, kakor so nastopale, tako so morale armade zopet s pozorišča. Ne njih, ne poljskim in ukrajinskim pustolovčinam se ni posrečilo, pisilihi ko popustljivosti in zadnji up, da Evropa reši svoje milijarde, je Stines. Med tem pa umirajo milijoni ruskih kmetov lakote. Umirajo tih, kakor zna umirati le ruski človek. In Evropa konstatira z zaničevanjem, da pijani ruski kmet v svoji topi apatiji rajše živinske strada, mesto da bi z vilami in onemoglih rokah navalil na ozupatorje, ki jih niso mogle premagati niti dobro oborožene armade.

Z vsake boljševiške zmage se je razlil tov val emigrantov po zapadni Evropi. Mnogo jih je prišlo tudi k nam. Podpora, ki jo doivajo od države, gre vendar iz naših žepov. Denar, ki ga služijo posamezni, bi lahko služili domačini. Ob mejah so nastavljeni Wrangelovi kot graničarji, ne znajo ne jezika ne razmer na upravljeno jezo tihotapev, katerim ali deajo po nepotrebnem zgago, ali od njih pobirajo bakšiš, ki bi ga po pravici morali pobirati Janezi.

Včasih jim vendar spodleti njih objestnost. V nekem mestecu so hoteli postaviti kino. Posrečilo pa se je pregovoriti lastnika hiše, da je ni dal na razpolago in krub je bil rešen za domačina. In še ni dosti te nadlege. Vlada je sklenila, da sprejme še kakne emigrante, menda s Cipra, ki so bili tako sebični, da se niso umirali lakote ali na pegavici, in ki so tako brezobzirni, da silijo k nam v časih, ko stane liter vine 40—50 kron, vstopnina na dijaški ples 20 dinarjev, in v keno 3 dinarje. Jugoslovanski novinar, ki to komentira, se prijema po pravici za glavo. Ako že mislijo Srbijanci, da so Rusom še kaj dolžni, dobro, naj to poplačajo iz svojega. Ampak kaj nas "Prečane" brigajo Rusi?

Ta mentalita me spominja dednega izza križarskih vojn. Po treh ponesrečenih poskusih je prišlo ljudstvo takrat do spoznanja, da Bog noče, da sveti grob rešijo grešni vitezi in vojniki, da pa bo gotovo dal zmago nedolžnim otrokom. Misel je bila sicer blazna, ampak ob križanju Krista ni bilo idealnejše žrtve. Kakšna vera je morala biti ne le v otrocih, ampak v starih, da so poslali svoje otroke na to podjetje? Konec tega poskusa je znan. Otroci so se zbirali v okolici Marzelja, od tam jih prepeljali v Italijo in na otok v sredozemskem morju, kjer so ali pomrli, ali pa so jih pobrali Saraceni. In o tem se nahaja v neki župni kroniki marzeljski zapisnik, ki se glasi nekako: "V tem času se je zbralo v okolici mesta na tisoče otrok iz cele Evrope. Niso mogli naprej, ker ni bilo ladij, niso imeli živeža, so beračili in morali snc zapreti mestna vrata, da ne pridejo k nam. Na zadnje se je odločil gospod Pore, da jih prepelje. Naložil jih je na svoje ladje, in jih odpeljal v Italijo. Vsi smo bili hvaležni gospodu Pore, da nas je rešil te nadlege".

Nadlega s obili župniku v 13. stoletju otroci, ki so hoteli osvoboditi sveti grob. In nadlega so našim ljudem v 20 stoletju pripadniki naroda, ki se je žrtvoval za naše osvobojenje.

Toda dovolj! Svetujem notranjskim in mariborskim tihotapeem in vsem, katerim so ruski emigranti na poti. Ako zabavljate nad Ruse, delajte to na tihem in med štirimi očmi, ker pozivljam vse druge Slovence: odločno zavrniti po svoji volji vsakega, katerega boste slišali, da zabavlja na Ruse, naj bo v vagonu, na cesti ali gostilni. Treba naučiti naše ljudi vsaj dostojno molčati, če že niso prozeti bratskega čuta!

Razne vesti.

Manifestacije socijalno-demokracije

mislečih žen na Holandskem so se vršile pred kratkim v vseh holandskih mestih. Na programuhodov je bil tema: Za razorožitev, proti imperijalizmu.

Židovski prevod "Božanske komedije".

Profesor Sabbadini je v Trstu odkril, da je bila Dantejeva "Divina Commedia" že prestavljena v hebrejščino in da je prvi del "Pekel" že izšel, v tem ko sta ostala dela še ostala v rokopisu.

Potovanje predsednika Masaryka.

Čehoslovski predsednik dr. T. G. Masaryk se je podal na potovanje po Moravski, Slovaški in Podkarpatski Rusiji.

Novinarstvo na Praski univerzi.

Čehoslovsko ministristvo za socialno skrb je izdelalo zakonski

načrt, po katerem se uvajajo na češki praski univerzi predavanja o češki novinarski znanosti. Predavanja se bodo vršila iz politične, žurnalistike, narodnega gospodarstva in iz literarno umetniškega področja.

Do krvavih nemirov

je prišlo v Ženevi ob priliki marifestacijsnega obhoda, ki so ga priredile tamošnje strokovne organizacije. Več policistov in delavcev je bilo težko ranjenih. Mestni svet je bil preje obhod prepovedal, pa ga je ženevsko delavstvo vseeno priredilo.

Navzlic birokraciji korupcija. Ali pa ravno zato?

V praski državni centrali za žito in mast so odkrili ogromen primanjkljaj 12 milijonov kron, izvirajoči od nerednega knjigovodstva pri tej centrali, predvsem pa radi direktnih krađenj.

Strašna usoda generala Sakarina.

Poroča Louis Bernheimer.

Neka ruska grofica, članica ruske kolonije v mestu New Yorku, nam pripoveduje povest o generalu Sakarinu, voditelju belih čet proti boljševikom. General Sakarin je pred kratkim umrl v Carigradu, oproščen zemeljskega trpljenja vsled ptomainskega strupljenja.

Nikolaj Konstantinovič Sakarin je bil visok in debel človek s pokonci stoječimi belimi lasmi. Imel je veselo črne oči, rdeča lica in znan je bil radi svoje velikanske sive brade, ki je popolnoma pokrivala njegova prsa, okrašena s križci in svetinjami.

Skozi prve mesece obleganja Port Arthurja, leta 1904, je poveljeval general neki sekciji zakopov v ozadju utrdb ter neki bateriji topov na bregu samem. Tedaj pa se je razvil neki čuden položaj. General Sakarin kot načelnik enega sektorja ter ene baterije je bil prisiljen dati povelja glede svojih lastnih kretanj. Kot načelnik baterije je sprejel povelja od generala Sakarina, poveljnjožega častnika divizije in obratno. General Sakarin je bil tudi zelo pogosto poslan od generala Sakarina na dopust v Petrograd.

Generalu Stoesselu, vrhovnemu poveljniku obrambe Port Arthurja, je postalo jasno, da se obnaša general Sakarin na čuden način. Kadarkoli so namreč padali izstrelki iz japonskih bojnih ladij najbolj gosto na zakope, je dobil general Sakarin povelje, naj se poda k baterijam. Kadar so pa japonski topničarji namerili svoje topove na baterijo, je bil Sakarin odpoklican k diviziji, da nadzoruje razdelitev provijanta.

General Stoessel je dolgo časa razmišljal, a nato poklical Sakarina k sebi. General Sakarin je stopil v sobo svojega poveljnika. — Sakarin, — je rekel general Stoessel, — tukaj krozi govorice, — in pri tem se je Stoessel hudomušno nasmehnil.

— Glede mene? — je vprašal Sakarin zašuden.

— Sedite! — je rekel ruski poveljnik. Sakarin je sedel in vrhovni poveljnik je nadaljeval: — Teško je zame, Sakarin, kajti znano vam je, da sem vam naklonjen. Moram pa vam povedati, da sem čul par zelo čudnih stvari. Preveč se premikate naokrog, moj dragi prijatelj. Vaša gibanja pa so obenem zelo čudna. Sedaj, ko je vse mirno pri vaši bateriji, ste tam. Pred dvema tednoma, ko je obstreljeval sovražnik to baterijo, ste bili v zakopih, kjer je bilo tako mirno kot v grobu. Vi demoralizirate svoje lastne ljudi. Čakajte! Smejejo se vam. Ne, ne, ne sedite! Hočem vam nuditi zadnjo priliko, da se pokazate junaka...

Stoessel je prenehel, kot da se sam boji povelja, katero je dal. Obrz Sakarina je postal resen in žil je v tla. Njegove trepalnice so se tresle, ko je čakal na odločitev svojega poveljnika. — Prijatelj moj, — je nadaljeval Stoessel, — izročiti vam hočem poveljstvo nad Kurapatkin reduto. — Kurapatkin? — Stoessel mu je ukazal, naj sede ter nadaljeval: — Ali mislite, da vas bom poslal domov na dopust, katerega ste tako zelo ljubili? Jaz vem dobro, da je ta reduta najbolj nevarna v celem pristanišču. Vsaki trenutek, podnevi in ponoči je izpostavljena sovražnemu ognju. Prav radi tega pa vas pošiljam tjakaj. Vi morate vzdržati čast carja, prijatelj moj, in to ni nikaka igrača. Dal vam bom priliko, da očistite svoje ime madeža, katerega nosi. Prevzeli boste poveljstvo Kurapatkin redute še danes. Premesčenje je že uveljavljeno. Sedaj pa z Bogom in dobro srečo! Stoessel je vstal in spremlil Sakarina do vrat.

V tuku enega tedna se je Kurapatkin reduta, najbolj nevarna utrdba v Port Arthurju, izpremenila na presenetljiv način. Takoj po svojem prihodu je namreč general Sakarin poklical iz ozadja petdeset mož nekoga inženirskega polka, pod poveljstvom nekoga držnega kapitana. Ti vojaki so pod kritjem teme in kljub obstreljevanju zgradili na jekleni kupoli redute deset čevljev debel čit iz konkretna. Japonski izstrelki so brez učinka odpadali od te sijajne obrambe.

V notranjosti redute je vladala tišina. Novi poveljnik je dal prirediti iz mesta svoje pohištvo, in lepe slike so krasile zidove najhite sobe. Debele preproge so pokrivala jeklena tla in zasenčene svetilke so širile po sobi ono mistično polsvetlobo, ki se tako lepo slaga z mirom in udobnostjo. Ta soba je bila popolnoma varna. Skozi ozke zarezane okna je bilo lahko videti bojne ladje, ki so streljale na utrdbe, in pokanje iz strelkov je bilo čuti skozi debeli konkret in nedoločno, kot streljanje kje daleč znanj na morju. V tej sobi je preživel general Sakarin svoje večere ter čital Puškina. Čeprav je verno izpolnjeval vse svoje dolžnosti, inspiciral pozicije ter bodril topničarje, ga je vendar vedno začela misel, da je lahko v treh minutah doma s kateregoli mesta redute, v svojem varnem in gorkem gnezdu.

Da proslavi završenje svojega načrta, je povabil general Sakarin častnike svoje redute na banket. Iz mesta je dobil pred kratkim dosti vina, — dva zaboja burgunde, dva zaboja šampanjca, en zaboj klareta, več steklenic konjaka, najboljšo vodko in različne vrste likerja. Razentega je dobil srečni general tudi veliko množino najbolj izbranih delikates, pogac in sadja.

Na veliki mizi v sredini generalove sobe se je nudil določnega večera prihajajočim gostom očarljiv pogled, kajti miza je bila obložena z najbolj izbranimi jedili. Sakarin sam, veselo smehljajoč se, je stal pri jeklenih vratih ter pozdravljal častnike, ki so prihajali noter. Nato pa je družba sedla krog mize in gostija se je pričela. Likerje so servirali z izvredno naglico in izginjali so hitro navzdol po žejnih grlih. Jed so servirali trije navadni vojaki, ki so le z največjo težavo polnili krožnike, vedno prazne. Nato so odprli zaboj s kletom in steklenica za steklenico je romala na mizo veselih pivcev.

Zunaj so pokali izstrelki, a v notranjosti sobe je odmeval smeh od zidovja, polnil usesa ter izbrisal vsako sled vojne.

Nato, s pokom in sunkom, ki je prevrnil mizo, razbil svetilke ter pometal goste po tleh, se je razpohil v sobi majhen izstrelček, ki je priletel skozi okno ter napolnil sobo z dimom in temo. Za trenutek je zavladala tišina. — Luči, luči! — je bilo čuti neko stokanje. — Za božjo voljo luči! — Jaz umiram, — je stokal general Sakarin, ležeč na svojem hrbtu v nekem kotu sobe. Debele solze so mu tekale po licu navzdol. — Luči, luči! — je stokal. Nato je položil roko na prsa ter jo hitro zopet umaknil. Stresel se je in še hitreje so pričele teči solze. — Jaz umiram. Izkrvavel bom. Nekdo je prizgal svetilko, in gostje, ki so ležali po tleh, so se pričeli dvigati. Pohiteli so h generalu in v medli luči so videli, da so njegove roke rdeče. Skrbno so ga prijeli ter povedli k vhodu. — Moj Bog, jaz umiram! — je stokal. Nesli so ga po stopnicah navzdol proti bolnici, kjer so ga takoj položili na operacijsko mizo. Zdravnik, ki je že spal, je bil poklican k bolniški postelji ter našel generala stokajočega in obdanega od prijateljev-častnikov. — Moj Bog! — je stokal general Sakarin, ko mu je zdravnik snel spodnje perilo. — Pogum, general! — je rekel zdravnik. — Ne bo vas dosti bolelo. Obrisal si je pri tem roke, da mu sname še preostalo perilo. — Moj Bog, bodite previdni! — je stokal general. — Le mirno, gospod general! Na prsih ne vored najti nobene rane. Mora biti vsled tega na hrbtu, — je rekel zdravnik, nakar o obrnili generala na hrbet. — Sedaj, — je rekel zdravnik ter se enkrat nagovoril generala, — sedaj vas prosim, da bodite mirni. Otupal je hrbet in naenkrat prinesel prste k svojemu nosu. — Vino! — je vzkliznil. — Pokličite kaplana! — je stokal Sakarin. — Stoessel — moja čast — car!

Stara in nova emigracija.

Imamo v tej zemlji neko strujo, ki je nasprotna takozvani novi emigraciji, češ, da se priseljenec, ki si jih predstavljamo pod tem imenom, ne dajejo amerikanizirati. Pravi ameriški narod — trdijo — je stvorjen od stare emigracije. Pod "stara emigracija" si pri tem predstavljajo severna evropska plemena, kot Angleže, Velše, Skote, Irece, Skandinavce in Nemce; pod novo emigracijo pa južno-vhodna evropska plemena, kot Italijane, Grke in vse Slovane. Pod pretežno, da ti zadnji se ne dajejo asimilirati, t. j. da se ne znajo prilagoditi ameriškeemu življenju, skušajo na vsak način omejevati njih priseljevanje.

Ali najbolj prosvitljeni Amerikanci niso hvale Bogu tega mnega. V tem pogledu je newyorška "Evening Post" imela nedavno jako zanimiv uvodni članek, ki ga tu posnemamo:

"Kajpada, oni se ne dajejo asimilirati, ti 'hunkies' in 'dagoes'; ravno to dokazuje, da je bila severna emigracija toliko boljša. "Mnogi bodo gotovo mislili, da številke o državljanstvu doraslih tujoerodcev, ki jih je Census Bureau ravnokar izdal, opravičujejo to precej vdomačeno, ali jako površno domnevo. V Združenih državah imamo 12 in pol milijonov priseljenecv, od katerih niti polovica — 49.7 od sto — ni naturaliziranih ameriških državljanov. Izmed vseh narodnostv imajo Velši (iz Wales na Angleškem) častno mesto. Ni manj kot 74.4 odstotkov izmed njih ima drugi papir. Od priseljenecv iz Nemčije, Švedske in Danske je nad 70 od sto naturaliziranih; od evnih iz Angleške, Irske in Norveške pa nad 65 od sto. Pogledje pa na konec seznama! Poljaki, Italijani, Madžari, Jugoslovani in Leti komaj dosegajo 30 od sto in Grki in Portugaleci niti 18 od sto. Ali ne dokazuje to, kdo se daje amerikanizirati in kdo ne?"

"Ni res, to ne dokazuje prav nič, ker se ne vpoštevajo jako bistveno dejstvo, namreč: čas. Pretežna večina priseljenecv iz Britanskih otokov, Skandinavije in Nemčije je že tukaj mnogo let, dočim oni iz južne in vzhodne Evrope so večinoma novodošleci. Leta 1900 mi smo imeli ne manj kot 2.782.000 priseljenecv iz Velike Britanije; leta 1910, jih je bilo 2.572.000 in leta 1920 le 2.062.000. To pomenja, da večina onih, ki so se rodili v Veliki Britaniji, so že tukaj toliko časa, da njih sedanje priseljevanje, ki je sicer precej izdatno, zaostaja za številom o-rjih, ki umirajo. Glede Nemcev je ista stvar — leta 1900 jih je bilo 2.813.000, leta 1910 pa 2.499.000 in leta 1920 (odštevisi priseljenecv iz onih pokrajin, ki jih je Nemčija morala odstopiti) samo 1 milijon 648.000. To staro priseljenštvo je imelo časa za naturalizacijo. Ali kar se tiče na pr. Italijanov, jih je bilo leta 1900 manj kot pol milijona, a leta 1920 skoraj poldrug milijon. Grkov je bilo leta 1900 le 8.513, a 161.000 leta 1920. (Isto velja glede Slovanov.) Veliko število izmed vseh teh ni še imelo časa, da se vdomači.

Nemcev, ki imajo prvi papir, je le desetinka od onih, ki so postali polni državljanji. Ali število Italijanov s prvim papirjem, ki hitijo v državljanstvo, znaša dobro tretjino onih, ki so bili naturalizirani. (Glede Jugoslovancev pokazuje zadnje ljudsko štetje, da izmed doraslih priseljenecv iz Jugoslavije je imelo 24.9 odstotkov drugi papir; potem takem je razmerje teh poslednjih še bolj ugodno.)

Gospod general, to je vino le vino. Zdravnik je prijel nagega generala za vrat. — To je vino, ne pa kri. Vi niste prav nič ranjeni, in je vzkliznil zdravnik ter bušknil v smeh. Prav tako so se pričeli smejati vsi navzoči. General Sakarin je tedaj spoznal, da je izročil splošnemu posmehu ter splezal z operacijske mize.

To je naravnost čudež, — je rekel. — Dajte mi obleko. Zebe me.

Zgodba o čevljarju — milijonarju.

Ni še dolgo tega, ko je bil Patrick Canning navaden čevljar v Haverhill, Mass. Ni še dolgo tega, ko se je sklanjal Patrick Canning nad svoje čevlje, z mirom v svojem srcu in v svoji duši.

Danes, ko mu ni več treba povpravljati čevljev, pa stopica "Patrick naokrog po hiši bolj previdno, kot kdaj poprej. Patrick hodi naokrog ter se opravičuje, da je živ. Za sedanje zadrege Patricka pa je odgovornih deset milijonov dolarjev, katere mu je zapustil njegov stric, major Edward Curley iz Monte Carla.

Patrick Canning pozna dobro odgovornosti, ki pridejo z velikim bogastvom. Ker čita dnevne novice v listih, mu je tudi dobro znano, da ni nobeno stanovanje milijonarja popolno brez zapeljivih žensk. Če ima človek deset milijonov, mora imeti tudi svoje "duševne" sorodnice in slično zlahto, in odkar je javnost izvedela, da je dedič tako ogromnega premoženja, je dobil Patrick na stotine pisem od žensk, ki so pripravljene igrati ulogo v njegovem življenju kot "duševne sorodnice", družice ali pa celo kot — žene.

Najbolj mčno pri celi tej zadevi pa je, da ima Patrick popolnoma zdravo, starokopitno ženo, Mrs. Patrick Canning odpira vsa pisma, ki prihajajo na naslov njegove moča ter ve vsled tega, kako zelo se zanimajo ženske za nj. To pa je tudi vir zadreg za čevljarja Canninga.

Vi mislite, — je rekel Patrick, — da živimo mi milijonarji brez skrbi, kot buče v cvetličnjaku. Zelo se motite. Zelo sem bil zadovoljen in srečen kot navaden čevljar. Sedaj pa nimam od jutra pa do večera drugega posla kot vzdržati mir v družini ter poditi iz hiše ženske, ki se vsiljujejo.

Poročevalec je nato vprašal Patrieka, kaj namerava storiti s svojimi desetimi milijoni.

Najprvo hočem prebraviti svoje hišo, — je rekel. — Moja hiša je že dolgo časa potrebovala nove obleke, a se nisem mogel nikdar odločiti za to. V drugi vrsti si hočem kupiti neke vrste karo, da se vozim z njo naokrog. Končno pa hočem vztrajati pri svojem običajnem delu.

To so tri velike ambicije Patrieka, kaj namerava storiti s svojimi desetimi milijoni.

Mrs. Patrick pa ima le eno, a povsem različno od onih svojega moča. Na kratko je ta ambicija naslednja: — Nikdar nočem, da bi napravili ti milijoni iz mene bedakinja.

Vprašajte Irene, eno izmed hčera Canninga, in ona vam bo povedala, da deli ambicije svojega očeta.

Jaz hočem delati naprej, — je rekla. — Jaz sortiram čevlje v neki tvornici ter ljubim to delo. Razen če se poročim bom vztrajala pri svojem poslu, če je tukaj denar ali če ga ni.

Toliko glede treh odraslih članov družine Canning. Mali deklici, Berta in Gertruda, pa bi radi nove drsalke na kolesa, če je oče misli, da bo dedščina strica Edwarda prenesla tak izdatek. Drugače pa sta obe zelo srečni taki kot sta, če se le smeta igrati s svojim velikim policijskim psom.

Človeku treba le malo tukaj na zemlji, — je pisal stari židovski psalmist, in to se tudi lahko trdi o družini Patrick Canninga.

Patrick pa se kljub temu zaveda moči bogastva. On ve, kaj so milijonarji in kakšna je njih moč. — O, jaz vem, da je denar moč. To sem vedno vedel. Čital sem in opazoval celo svoje življenje ter vem, kaj vse si lahko privošč milijonar, če se mu zdi primerno.

Tako gre naprimer milijonar lahko vsaki dan v kino-gledišče, ne da bi se brigal za stroške. — Miljonarske lahko v avtomobil ter se pelje, makar če ji treba priti le preko ceste. — Miljonarju ni nikdar treba šteti droblja, ne. Kljub temu, kakor hitro bodo prišli oni milijoni iz Francije, pa nočem postati eden onih napihnenih milijonarjev, ki so preveč ponosni, da bi govorili z navadnimi ljudmi.

Nekateri ljudje se strašno razčepirajo, kakor hitro imajo nekaj denarja. Jaz poznam tukaj v Haverhill čevljarje, ki bi ne sprejeli vzgleda od svetega apostola Pavla, če bi imeli sto dolarjev v svojem žepu. Jaz pa ne bom take vrste bogatin. Tak bom kot sem bil, ko sem domneval, da bom moral celo svoje življenje delati za zaslužek. Dejanski hočem se vedno delati naprej, da se prezivim, bogastvo ali ne bogastvo. V naši družini je že navada, da se dela.

— Moj stric Edvard, brat moje stare matere, je bil ravno tak ubog deček, ki je moral delati, da se je spravil skozi akademijo, na kateri je študiral. Delal je še naprej in njegovi interesi v pivovarski industriji so se kolagoma razpredli po celi deželi in postal je bogat mož.

— Ko je prišla prohibicija, je rekel stric Edvard Good-bye tej deželi ter odšel v Francijo, da živi tam. Umrl je star nad osemdeset let. Delal je neprestano kot delamo mi vsi. Delali bomo naprej, čeprav bodo prišli milijoni strica Edwarda. Seveda, hišo bom prebraval ter si tudi omislil avtomobil, a drugače bom delal naprej. — Ne bom pa prirejal nikakih pojedinj. Igralki ne bom livl in tudi v Newport ne pojdem, da iščem družbe Vanderbilto. Mogoče bi jim ne bilo všeč moje obnašanje. Ne, Haverhill v Massachusetts je dober kraj zame.

— Kar se tiče pisem, — well, tukaj je en vzorec od neke vdove na zapadu. Žal ji je za Patrieki, o katerem domneva, da je osamljen in žalosten vdovec. Pripravljena je, več kot pripravljena delati družinsko novemu milijonarju ter napraviti življenje bolj znanou. Le poslušajte, kako zagotavlja zapuščenemu Patrieku večno zvestobo in vdanost.

— Mr. Patrick Canning: Čitala sem v listih o vaši sreči, a vaši dve dragi deklici sta, ki sta vzbudili v meni sočutje. Vi pravite, da boste rajše popravljali čevlje kot pa živeli življenje milijonarja. Ali nimate nobene žene — in če je nimate, ali iščete tako? Mogoče si boste privoščili počitnice ter si morda kupili avtomobil in takrat, če boste dobili ženo, boste zelo srečen človek z njo in obema malima deklicama. Zelela bi, da nisem tako daleč proč. Gotovo bi vas obiskala, kajti jaz sem sama vdova ter strašno osamljena. Skušam pa biti srečna ter delam sleherni dan v tvornici za čevlje. Upam, da ne boste jezni, ker sem vam pisala. Vzemite si počitnice in pridite v moje mesto, kjer vas bom čakala na postaji. Če hočete odgovoriti na to pismo, storite to. Veselilo me bo čuti o vas. —

Tako piše ta vdova z zapada in prav nič se ni čuditi, če zmaje stari čevljar neprestano z glavo, prav kot dela tudi njegova hčerka Irene.

— Da, dosti ljudi na mojem mestu, — je rekel Patrick, — bi razmišljalo o tem, kako bi kupili jahto ali hišo na Peti Avenue v New Yorku, dosti močnej oblek ter nov fonograf. Jaz pa nisem tak. Jaz ne razmišljam o takih stvareh. Jaz nočem ničesar drugega, kot da me pustijo vdove pri miru s svojimi pismi, kajti jaz jim nisem nikdar pisal v celem svojem življenju, ter hočem tudi imeti mir v svoji hiši, kajti moja žena me neprestano zmerja radi teh pisem, ki prihajajo v hišo. Ti milijoni pa so dobri. Jaz nimam ničesar proti njim.

— Stric Edvard je bil zelo dober človek, da se je spomnil nas. — Bogastva imajo svoje slabe strani, posebno če je človek poročen ter se razširi po svetu vesti, da ni oženjen.

— Raditega izročam vso pošto svojim ženi, da jo ona najprvo prečita. — Ne govorite dosti, kadar se suče ona tu naokrog. — Nikdar, nikdar ne morete biti dosti previdni in če si še tako hudo prizadevate. Posebno, če vam je kak stric Edvard zapustil deset milijonov dolarjev in veste vi ter v tedi vaša žena kaj vse pričakujejo ljudje od milijonarja. Tako je rekel Patrick Canning ter zopet prijel za svoje šilo in kopito.

Masaryk obišče Anglijo. Predsednik č. s. republike dr. Masaryk obišče v kratkem Anglijo. Njegov obisk bo samo poloficijozen. Dr. Masaryk bo v Cambridgeu in Oxfordu promoviran za častnega doktorja in bo imenovan za častnega člana Kings Collegea, na katerem je deloval med vojno.

Demanti v ameriški džungli.

Znanstveniki so mnenja, da le-že velike množine najfinjših demantov zakopane v lavt v nasipih južno-ameriških formacij. — da se skriva možni Kimberley nekje v džunglah angleške Guiane. Je pa tudi dosti dokazov za verjetnost in možnost te teorije, kajti reki ameriški raziskovalec, ki je celo svoje življenje iskal demante, se je vrnil iz južno-ameriških divjeh z največjim demantom. — kar se jih je kdaj našlo na ameriškem kontinentu.

Ta demant bo po mnenju raziskovalca dovedel do velikih skladišč, do demantnih virov, ki bodo lahko tekmovali s slavnimi demantnimi polji v Kimberley v Južni Africi.

Ta raziskovalec je Viljem J. La Varre iz New Yorka in Washingtona. Nabrusen demant, katerega je prinesel La Varre s seboj v Združene države, bo tukaj zbruhel ter stavljen v New Yorku na trg. Ta nabrušen demant ima 30 karatov.

Mr. La Varre imenuje svoj demant "aluvialni demant". To pomenja, da ga je prinesel o vodov je v višini, kjer so ognjeniki s svojo stalno vročino kristalizirali karbonske formacije.

Na svojih prvih ekspedicijskih izletih raziskovalca na nič drugega kot dež. — neprestan dež. Dan za dnem je bil pršiljen priboriti si pot skozi preplavljeno džunglo, in ponovi si je s svojimi vodniki vred poiskal najbolj suha mesta, za prenočišče, a bil je kljub temu še vedno mokro.

Na drugi ekspedicijski, katero je prevedil, se ga je lotil pohlep po demantih. Ta želja je postala tako močna, da je med La Varre sklenil imenovati polje, ko bi ga našel, "La Desire". Prepričan je, da ga je našel in nadalje preiskave bodo potrdile ali zanikale njegovo trditve.

Na svojih potovanjih skozi džungle je bil deležen vseh razburljivih doživljajev. Nekega dne je La Varre v spremstvu 25 domačinov veslal po reki Marazuri navzgor. Bil so sredi 250 milj dolgega potovanja v notranjost angleške Guiane in po celi poti so iskali dragocene kamene in rude. La Varre je imel takrat demantno mrzelce. Domačini so avtomatično vstali ter se pogovarjali med seboj, dočim je La Varre opazoval bregovne reke.

Tedaj pa se je približala čolnu velikanska vodna kasa, imenovana bota, in z enim samim skokom iz vode je planila na čoln. Preplašeni domačini, ki niso znali ničesar drugega, so poskizali v reko ter odplavali na vse mogoče strani. Ta beg v masah je nekoliko spravil kačo iz ravnotežja, a kmalu se je zopet zavedla. Pustila je La Varra, mirno sedečega v čolnu ter pričela zasledovati nekega plavajočega domačina. — slednji se je obrnil ter videl v svoji neposredni bližini vodno pošast. V svojem strahu je prenehel plavati ter izgubil pod površino vode.

Tedaj pa je počil strel. La Varre je dobro meril ter razbil glavo boe. Kmalu nato so se preplašeni domačini vrtni k čolnu, ki je že pričel plavati nazaj po reki navzdol.

Mr. La Varre je rekel, da se mu je zdelo kača v vodi, ko se je pripravil na strel, največja žival, kar jih je kdaj videl. Ko so pa potegnili truplo kače iz vode ter ga je raziskovalec odprl, se je izkazalo, da je bila kača dolga le osemnajst čevljev.

Ni je stvari na svetu, katere bi se domačini tako bali kot ravno kače. V sled tega se izogibajo vsem prostorom, kjer domneva, da se skrivajo kače. Glavni lovec La Varra je nekoč razkril dejstvo, da ni nikdar videl nobene velike kače in tudi jaguarja ne tekom vseh dni njegovega potovanja skozi džungle. Kljub temu pa obstaja dejstvo, da je džungla polna divjih zveri in velikanskih kač. Raziskovalec je ujel veliko število redkih živali ter jih podaril muzejem in zoološkim parkom v tej deželi.

Ob neki priliki se je moral La Varre sprijeti v džungli z veliko kačo, in sicer v tem slučaju s strupeno ter bil tudi pifen od kače. Prestati je moral strašno bolečine in njegovo življenje je bilo več kot enkrat v nevarnosti, predno je otrleval od učinkov pika.

Sedaj pa se moramo vrniti k demantom. Veliki demant, katerega je našel La Varre, nosi ime "kurpung". V surovem stanju izgleda kot črepinja zelene steklenice. — Če bi našli tak demant na cesti, je rekeli, bi ga brenili s pot.

Nadalje ga opisuje na naslednji način: — Če ga preiščete natančno, boste videli oljnati blesk, ki je zelo tipičen za surove demante. Demant ima obliko oramendrona ter meri sedem osmihi enega inča od enega konca do drugega. Izvanredno težak je tudi za svojo velikost.

Ideja divjaka, da je mogoče zdrobiti z zobmi vsako stvar, z izjemo demantov, je še vedno dobra. V džungli lahko zgrizejo demantni vse kamene, o katerih imajo svoje dvome in one, in se zdrobe pod pritiskom zob vržejo — proč če pa se zlomi zob, se obrže kamen za nadaljno preiskavo. — Na temelju svoje zadnje ekspedicijske v džunglo sem prepričan, da so demanti, kamere je gotovo najti tam, vulkanskega izvora. Značaj Kurpung demanta je aluvialni, čeprav je bil zaplen v solidno skalo, je ob vendar obrušen kot je navadni kamen v strugi reke.

Kje se je našlo ta veliki kamen, je mogoče najti še na tisoče in tisoče drugih, ki so bili izjedeni iz skal ter raztrošeni od vode po celi džungli. Iz džungle pa so prišli ti kameni v reke, ki tečejo skozi angleško Guiano.

La Varre je prepričan, da prihaja vedno bližje in bližje resničnemu viru demantnih vtiadov, kateremu sledi. Kjerkoli ni našel v rekah ali bližini njihovih nikakih dragih kamenov, jih je izločil. Sedaj je omejil svoja raziskovanja na dve reki, na kojih dnu leže demanti in sledit tem reklam do skupnega izvira, hoče najti demantno polje katere išče.

Demanti, katere je našel, so različni glede barve, kajti beli so, modri, zeleni, rmeni in črni in njih oblika je raznolika. Največji južno-ameriški demant, katerega so našli pred njim, je bil le za polovico tako velik kot njegov. La Varre je imel takrat demantno mrzelce. Domačini so avtomatično vstali ter se pogovarjali med seboj, dočim je La Varre opazoval bregovne reke.

Na svojih potovanjih skozi džungle se je zanimal: La Varre tudi za živalsko življenje ter ujel številne redke vrste opic, reptilov in ptic. Med njegove trofeje spada tudi čudna, dolgolasa opica, imenovana Ukari ter grad ačelva, po imenu Mata - Mata. Ta zadnja žival je prava nganka za znanstvenike, ki dosedaj še niso mogli najti načina, kako določiti starost te živali.

Mata - Mata je tako grda, — pravi Mr. La Varre, — da beže vse živali, katerim se približa.

Največ snega v zgodovini mesta New Yorka je zapadlo od 17. do 18. februarja leta 1893. Višina snega je znašala skoraj osemnajst inčev.

30. 1917 december je bil najmrzlejši dan v zgodovini mesta New Yorka, kajti temperatura je znašala 13 stopinj pod ničlo. Najbol vroč dan je bil on 7. avgusta, leta 1918, ko je znašala temperatura 102 stopinj nad ničlo.

Mesto New York ima nad 900.000 telefonskih postaj.

Od leta 1915 naprej je bilo 20 polbitov ubitih pri izpostavljanju svojih služnosti. V to število pa niso všteti slučajni smrtni nesreči.

Manhattan mestni okraj ima 55 gledišč in kino - gledišče.

ROJAKI, NAROČAJTE "SLOVENSKO-AMERIKANSEKI KOLEDAR"!

Te zanimive knjige imamo še malo v zalogi. V nji so najboljše članki za sodobne razmere. Kole-dar stane s poštnino vred 40 centov. Vsak, kdor ga je naročil, je bil knjigm zadovoljen. Na delo, dokler je čas.

Slovenic Publishing Company, 32 Cortlandt St., New York City.

Noč v Albaniji.

Josip Jeras.

(Iz spominov na srbski umik v 1915-16. letu.)

Divja Albanija je zavita v ble-do svetlobe meseca, ki je edini vodnik dolgi karavani srbskih beguncev. Povešenih glav in tihu stopamo drug za drugim po tej temni zemlji, ki je grob tolikih nesrečnikov. Ničče nas ne vidi, ničče ne tolaži. Samo mesec nas opazuje z neba in nam s podvoje-tno svetlobo kaže pot s nepoznamu cilju.

Vsi smo epaki: goli, izstradani, pokriti z blatom, s snegom in le-dom. Trpljenje in žalost sta na naših obrazih; le v dnu sre-a se tli iskrica upanja, ki nas drži kvsklu.

Svet mir je okoli nas, zakaj no-je. S puško v roki sedi divji Al-banec nepremično pred svojim domom in ga čuva pred izstrada-nim srbskim beguncem. Eden se je oddaljil od karavana, da ga za-prosimo usmiljenja. Puškin strel se razlega v tiho noč; nesrečnik je za vedno rešen trpljenja.

Karavana se pomika naprej, ne-prestano naprej, za svojim ciljem. Kam? Vprašam se: kdo je naš od-rešitelj? Kdaj bo konec našega trpljenja? Ali še smemo upati v bodočnost? Kje je za nas življenje, ono lepo življenje, o katerem smo sanjali? Ničče naš ne odgo-vori. Noč ostane tiha, sama. — V mojih prsih odjekne glas: Ah, ne, življenje ni praznik, ono je trda borba do dneva smrti. In or-žala so človeške sile v borbi proti strašni smrti v toji zemlji. — Te sile, to moč, ki nam jih je da-jalo upanje na rešitev, — sem obču-til to noč, epazujoč sebe in sotri-pine.

Izstradani, golih udov, pokriti z blatom, suo bredli ledene reke. Noge so se vdirale v globoko bla-to, toda morali smo od toč naprej, ker tu je bila smrt, ni pa smo si želeli življenja, upali smo v bo-dočnost.

Bila je za pozna lečeno - mrz-la noč. Onemoglo smo se vrgli na zeblo, da se odpočijemo v skupi-nah okoli slabih ognjev. Nad nami se je razprostiralo širno nebo naša edina streha; mesec se je skrivl za oblake, da ne vidi nesre-če, strašne žalosti narada, ki je moral bežati v lastne zemlje, da si ohrani svobodo.

Okoli ognjev, v šum, sede juna-ki, ki jih po prestanem trpljenju, zadanim po kruti usodi, ni mogo-če spoznati. Tišina nas zavija v svoj temni plašč. V lice udre oči izražajo grozo; nepremično zro v prasketajoči ogenj.

Noč se stemni, črna je in lede-na. Tu in tam se čuje vzdihovanje nesrečnika, ki umira. Nikdo ga ne tolaži. Mirno umre in dru-gi mu slede.

Pogledal sem na sosedno sku-pino mladeničev, koščenih in pre-mrzlih, sedečih okoli ognja. — Objemajoč drug drugega okoli vratu, so nepremično sedeči v — krogu na ledenih tleh. Glave so jim bile povesene na grudi. Mlada, onemogla telesa so potreb-na počitka. Zaspance, močnejši od gladi, jih je prenegal. Drugi smo čakali zarje, boreč se s spanjem, ki nas je hotelo obvladati. Ah, ta noč, ta strašna noč! Ali je ne bo konec, ali nas bo res vse uspava-la za vedno? —

Skupina, tam okoli prvega ogn-ja, se pripravlja na odhod. Da, nemogoče je tu še nadalje vztra-jati. Moramo naprej, da se reši-mo smrti, naprej za ciljem, ki nam daje upanje na rešitev. Kako daleč se?

Večina ognjev je ugašenih. — Vstanemo. Uči so nam zamrzli od mraza. S težavo se prižigam sku-pini mladeničev, da jih obvestim o odhodu. Se vedno sede na istem podvihanih nogami, povešenih glav. — Hočem jih presuđiti. — Zaman; moj klic ostane brezuspe-šen. Dvignem glavo enemu izmed njih; vstani, dragi brat, odhaja-mo. Nobenega odgovora. —

Teško pade glava zopet na prst rtrvega herca. Spal je večno spanje in z njim vsi tovariši v krogu. Drug poleg drugega so o-stali za vedno v temni, ledeni no-či. Smrt jim je vzela lepe mlade sanje o boljši bodočnosti, o vstaje-nju Jugoslavije. —

Potrtega srca sem se oddaljil od njih in hitel za karavano, ki se je počasi premikala v temno noč. Ali še ni dovolj žrtve na oltarju

domovine? Ali je res ves narod zapisan smrti? Ne, ni mogoče, ker zapisano je, da bo kosovski junak razvil zastavo svobode in življe-nja jugoslovanskemu rodu. — Za nami so ostali tisoč grobov juna-kov - velikov in albanskih no-či. . .

Dopis.

Farrell, Pa.

O delavskih razmerah ne bom poročal, ker so jako slabe. Kar nas je Slovencev, delamo večina pri American Sheet and Tin Plate Company. Zasluzimo toliko, da se preživimo, ali veliko je ljudi, ki so brez dela več kot leto dni ter so izročeni nemili usodi in lakoti. Ni dolgo tega, ko je 50 Arabcev umiralo gladi. Ko jih je našla tu-kajšnja mestna strežnica, so bili leni že tako izstradani, da jim ni bilo več za pomagati. Eden njih, ki je znal angleško govoriti, je povedal, da mohamedanska vera prepoveduje prositi miloščine, za-to so tudi napravili naert, da rajši umrjejo gladi, kot da bi prosili ali kradli. Dan za dnem so se čita o vlomih in tatvinah, kar se vidi, da niso vsi ljudje taki, kot zgoraj omenjeni.

V št. 40 Glas Naroda z dne 17. februarja je bil priložen dopis iz Farrellja. Dopisnik kritizira rojake, ki se niso vdeležili veselice v soboto 11. februarja, pa ne pove, za kakšno korist je bila namenjena ta veselica. Le z resnico na-dan! On piše, da je bila za iz-obrazbo nas vseh, ali v resnici je bila ta veselica namenjena za neki list in kakor on trdi, je to edini pravi delavski list. Kakšen je ta delavski list, bo bodočnost poka-zala.

Dopisnik tudi piše, da ni nobe-nega zanimanja za tukajšnja slo-vensko godbo, ali dopisnik pre-sneto slabo vidi. Seyeda, on je pri tem hudo oškodovan, zato ker je tudi sam malo igralca na harmo-niko. Sedaj so pa tisti časi minuli, ko so ljudje poslušali samo har-moniko. Kakor se vidi, rajši po-slušamo godbo na piñalo. Sedaj imamo tudi svojega slovenskega učitelja Mr. A. Pirea, ki tudi pridno uči in sicer brezplačno. Stariši, ki imate svoje detke, jim privolite, da pristopijo k naši do-mači godbi.

Dne 25. februarja se priredi ve-selica v Slovenskem Domu na

1112 Beechwood St. v korist slo-venske godbe. Na tej veselici nas bo posetilo slovensko pevsko dru-štvo iz Girarda, Ohio. Polo in igra-lo se bo slovenske komade. Torej vljudno vabimo vse tukajšnje ro-jake in iz bližnje okolice kakor Sharon in Wheatland, da nas po-setite v polnem številu. Za dobro postrežbo bo skrbel odbor. Torej na svidenje 25. februarja! Frank Hribar.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Naročnik. V stari kraj se Van ne izplača pošiljati iz Amerike ži-ta ali drugega blaga. Pošljite rajši denar. Za denar se tam ve ce-neje dobi.

ADVERTISEMENTS.

MILJONI UPORABLJAJO Bolgarski Krvni Čaj Če pijete vrelega, odstranite prehlade ter se zaščitite pred influenco, gripo in pljučnico.

Ta čisto želišeni čaj ima v sebi re-ko zdravilno moč, da osladi zelodec, ravnava črevesje, očisti jetra, izpere s strupom napolnjene ledice, olagati slabo, vodeno kri.

Prodajajo ga vsi lekarnarji ali po poštni zaščitnici. 1. veliki družinski zavoj \$1.25, ali 3 za \$3.15, ali 6 za \$5.25. Naročnik: H. H. Von Schlick, President Marvel Products Company, 5 Marvel Building, Pittsburgh, Pa.

Kje je moj brat JOŽE UKMAR? Leta 1915, je bil še pod naslo-vom Box 614, Chisholm, Minn., pozneje ne vem nič več o njem. Jaz njegova sestra sem pri stri-ku, ki je bil pred vojno še pre-cej dobro situiran in v penzijo mu tukaj v Linzu. Vojna mu je poberala vse in zdaj v svoji vi-soki starosti dobi le 3,024 K, s katero svoto naj živiava oba. Prosim torej vsakega, ki kaj ve o mojem bratu, da mi poroča, ali naj se sam oglasi svoji sestri Marie Ukmar, Hammerlinstrasse No. 6, H. St., Lütz u. d. Drau, Deutsch Oesterreich, Europe. (23-24-2)

Semena.

V zalogi imam najboljša vrtna, poljska in cvetlična semena. Semena pošiljam poštno pro-sto, toraj nikakih stroškov za poštno. Pišite po brezplačni cenik. Math. Pezdur, Box 772, City Hall Sta., New York, N. Y.

VABILO

Društvo sv. Jožefa št. 53 J. S. K. J.

v Little Falls, N. Y.

priredi

v soboto, dne 25. februarja 1922 IGRO in VESELICO

v svoji dvorani na 36 Danub St.

Predstavljene bodo štiri igre:

I. POŠTNA SKRIVNOST II. VSI V MEGLI. III. ŽENSKA BRIVEC. IV. V NEW YORKU.

Program je zelo obširen ter prekaša vse dosedanje prireditve. Vabljeni so vsa slovenska društva kakor tudi vsi posamezni Slovenci in Slovenke, da nas posetite pri tej prireditvi. Za plesaljne bode skrbelo Slovenska Narodna Godba. Za lačne bodo rezervirana topla jedila. Za žejne pa imamo pripravljenih več sodov "soda vode".

Začetek ob 7 uri večer.

Po igri prosta zabava in ples.

K obilni udeležbi se priporoča ODBOR.

BREZPLAČNA POJASNILA

Na tisoče rojakov se obrata na mene vsake leto za razne infor-macije. Vsakemu dam pojedinsko zastoj. Izdelujem tudi KUPNE POGOBE, POOBLASTILA, OBVEZNICE IN DOLŽNA PISMA. POBOTNICE, OPOROKE in razne druge notarske dokumente. Moja dolgoletna praksa jamči vsakemu dobro delo. Pišite ali pridite osebno.

Anton Zbašnik SLOVENSKI JAVNI NOTAR Corner 48th and Butler Sts., Telephone: Fisk 2085 Pittsburgh, Pa.

POZOR! Slovenci, Hrvati in Srbi, ki potujejo skozi New York.

Ne pozabite na moj hotel, kjer dobite naj-boljša prenočišča in boste najbolj postreženi.

Čiste sobe s eno ali dvema posteljama. Prostor za 250 oseb. Domača kuhinja. Najnižje cene.

AUGUST BACH, 63 Greenwich St., New York

Severov zdravilo vzdržuje zdravje v družinah.

Omejite prehlad. Ustavite kašelj.

Oba sta znamenja nevarnosti. Pri-tajeni boli z dalekosežnimi posledicami se lahko mnogokrat izogneta, če dobite prava zdravila.

Severa's Cough Balsam

(Severov Balzam zoper kašelj) lo-dopomere pri navadnem kašlju, po-miri bronhialna vzmernirjena, po-pravi prebavo, omogoča rež in olaj-sava dihanje. Cena 25c in 50c. — Severa's Cold and Grip Tablets (Severovi Tableti zoper prehlad in gripe) ustavljajo prehlad, predne se razvija. Cena 50 centov. Po vseh lekarnah.

Ali ste dobili iztis Severovega Almanaha za leto 1922? Dobite ga zastodj pri svojem lekarju ali pa direktno od

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA.

ISCEM

služkinjo Slovenko k dvema otro-koma. Plača po dogovoru. Vpraša se pri: Frank Rode, 734 Adams Street, Hoboken, N. J. (21-23-2)

VABILO

na domačo zabavo z igro, plesom itd., katero priredi pevsko dru-štvo "Prešeren" v Pittsburghu, Pa., v soboto dne 25. februarja v Slovenskem Domu na 57. in Butler cesti. Igralo se bo na željo mnogih ponovno "Tri tičke", ki je ena izmed največjih burk naše narodne Talije. Pri plesu bo svi-tala domača godba in bo torej da-na vsakemu prilika, da se bo lah-ko po domače zavrtel. Nudilo se bo še mnogo druge zabave. Tudi postrežba bo vsestransko najbolj-sa. Torej nikdo naj ne zamudi te zgodnje prilike! Odbor. (21-23-2)

Knjige! = Knjige!

POUČNE KNJIGE

Table listing various educational books with titles and prices, such as 'Angleško-slovenski slovar', 'Slovensko-angliški slovar', etc.

RAZNE POVESTI IN ROMANI

Table listing various stories and novels with titles and prices, such as 'Jos. Juršič, 4. zv.', 'Hči mestnega sodalca', etc.

SPISI ZA MLADINO

Table listing various books for youth with titles and prices, such as 'Bob za mladi zob', 'Dedek Jo pravi pravilico', etc.

MOLITVENIKI

Table listing various prayer books with titles and prices, such as 'Sveta Ura', 'Marija Vrhinja', etc.

RAJŠI GOSPODI

Table listing various books for the Lord with titles and prices, such as 'Rajši gospodi', 'v pristo vezano', etc.

ZEMLJEVEDI

Table listing various geographical books with titles and prices, such as 'Zemljevid Evrope', 'Velika slovenska mapa', etc.

JUDSKA KNJIŽICA - POVESTI

Table listing various Jewish books with titles and prices, such as '1. sv. Znanje štrika', '2. sv. Darovana', etc.

RAZGLEDNICE

Table listing various postcards with titles and prices, such as 'Zabavne, različne, čurat', 'Panorama mesta New York', etc.

Z ZADNJO POŠILJATVIJO SMO DOBILI NASLEDNJE KNJIGE:

Table listing various books received with titles and prices, such as 'Beneška Vedečevalka', 'Gozdovnik', etc.

Opomba:

Naročilec je priložiti denar, bočial v gotovini, money order ali poštno ravnako po 1 ali 2 centa. Če pošlje-te gotovino, rekomandirajte pismo. Ne naročajte knjig, katerih ni v ce-niku. Knjige pošiljamo poštno pla-tilno.

Slovenic Publishing Co., 82 Cortlandt St., New York

